

Leidžia Amerikos Lietuvių
R. Katalikų Sv. Juozapo
Darbininkų Sąjunga
366 W. Broadway,
South Boston 27, Mass.

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ

VOL. XXXV. No. 72.

Redakcijai Tel. SO 8-6608

ANTRADIENIS (Tuesday), RUGSĖJIS (September), 26 D., 1950 M.

Administracijai Tel. SO 8-2680

SIX CENTS

LDS nepaprastas seimas

Boston, Mass. — Šeštadienį, rugsėjo 23 d. įvyko I.R.K. Darbininkų Sv. Juozapo Sąjungos nepaprastas seimas So. Boston, Mass. Seimas buvo pradėtas šv. Petro liet. parap. bažnyčioje 10 val. rytą šv. Mišiomis, kurias atnašavo ir pamokslą pasakė kun. Vl. Jeskevičius, S. J.

Seimo posėdžiai prasidėjo 11 val. rytą pobažnytinėje salėje. Seimą atidarė centro pirmininkas kun. Pr. Juras. Malda atkalbėjo Worcester Aušros Vartų parap. klebonas kun. K. Vasys. Šis nepaprastas seimas buvo sušauktas, pranešus apie tai kiekvienam LDS nariui laišku, pasvarstyti padarytą š. m. birželio mėn. 5 d. LDS seimo nutarimą: namą, spaustuve ir "Darbininko" leidimą perleisti už sutartą atlyginimą tėvams pranciškonams. Seimas, palyginus, buvo gana gausus ir gyvas. Mandatų komisija pranešė, kad atvyko iš įvairių LDS kuopų 47 atstovai. Dalyvavo nemaža ir svečių.

Seimo prezidiuman buvo išrinkta: J. Petronis pirm., Jurgis Verseckas vicepirm., A. Vasiliauskas ir Bl. Cunienė sekretoriais.

Mandatų komisijon: Tekla Mitchell, P. Svirkis, Nell Meškūnienė. Rezoliucijų komisijon: kun. K. Vasys, S. Sopranienė, A. Zaveckas.

Po to sekė pranešimai. Centro valdybos pirmininkas kun. Pr. Juras padarė bendrą pranešimą apie LDS padėtį ir organo "Darbininkas" leidimą. Centro valdybos sekretorius A. Kneizys padarė pranešimą ir perskaitė š. m. birželio 4-5 d. LDS seimo protokolą, kuris buvo priimtas be pataisų. Centro finansų sekretorius, Ant. Pelėdžius padarė platų pranešimą apie LDS finansinę padėtį. Po to sekė išdininkės p. B. Cūnienės pranešimas. Kontrolės vardu trumpą pranešimą padarė kun. J. Bernatoniš ir Nell Meškūnas. Dėl pranešimų pareiškė par- (Nukelta į 2-ąjį pusl.)

McArthuras stebi karo veiksmus prie Inchon

Siūlo sudaryti bendrą sutartį Remia Ache sono Planą

New York — Čilė pasiūlė Jungtinių Tautų generaliam susirinkimui formaliai sudaryti bendrą prieš agresiją sutartį, paremtą militare ir ekonomine kooperacija. Šį pasiūlymą remia Belgija ir Olandija. Visos trys valstybės pabrėžė, kad Sovietų Rusija yra kalta dėl baimės pasaulinio karo. Taip pat visos trys minėtos valstybės bendrai remia JAV pasiūlymą Jungtinių Tautų susirinkimui, kad le-

galiai ir militariai galėtų imtis akcijos, jeigu Sovietų Rusija veto teise norėtų pavojaus metu suvaržyti Saugumo Tarybos veiksmus.

Sovietų Rusija pasiūlė Jungtinių Tautų susirinkimui, kad pripažintų nacionalistų Kinijos atstovybę neteisėta. Šis raudonųjų pasiūlymas ir tai jau trečias šią savaitę, dauguma balsų buvo atmetas. Po to Rusijos delegacija pareikalavo, kad nebūtų priimtas kre-

dencialų komisijos raportas, į kurį buvo įtraukta ir nacionalistų Kinijos atstovybė. Tačiau ir toji Sovietų rezoliucija 41 krašto balsu prieš 7 atmetas. Trijų kraštų atstovai susilaikė. Iš prieš balsavusiųjų buvo 5 sovietų bloko atstovai, o prie jų prisidėjo Indija ir Jugoslavija.

Vėl parduoda mažą kaimelį

Phoenix, Arizona — Prieš du metus iš New Yorko atvyko Mr. ir Mrs. Don H. Robinson ir nupirko Bumble Bee, Arizona, kaimelį, kuriame buvo apie 50 gyventojų. Kaimelis yra apie 50 mylių į šiaurę nuo Phoenix, apima apie 225 akrai ir turi 14 namų. Savininkai praneša, kad jie tą kaimelį vėl parduoda už \$60,000. Kaimelyje yra paštas, likerijų ir valgomųjų produktų krautuvės, kavinė, trailerių stovykla ir vandens sistema.

RUSAI STIPRINASI ALBANIJOJE

Belgradas, Jugoslavija — Komunistų laikraštis "Borba" rašo, kad iš Sovietų Rusijos atvyko 480 karininkų ir politinių ekspertų į Albaniją ir užėmė svarbiausias vietas armijoje ir vyriausybėje. Sakoma, kad Albanijos komunistų partijos centralinis komitetas, ministerijos, visos organizacijos ir armija yra Sovietų Rusijos politinių ekspertų ir karininkų kontrolėje.

Vengrijos valymas

London — Vengrijos komunistinė valdžia išakė areštuoti ūkininkus kaip kolektivizacijos priešus. Valdžia gi sako, kad dėl maisto trūkumo areštuoja tuos, kurie perkasi per daug ir slepia. Jie kaltinami sabotazu.

Kiti pranešimai aiškiai rodo, kad ūkininkai prieštai priešinasi jų ūkių nusavinimui. Dėl tos priežasties nusavinimo darbas labai atsilikęs.

BOLŠEVIKAI ŠMEIŽIA J.A.V. PREZIDENTĄ

Maskva — Mikail Šolokov, sovietų novelistas, duoda patarimus prezidentui Trumanui apie kaklaraiščių dėvėjimą. Rašydamas "Pravdoj", jis sakė pastebėjęs, kad Amerikos prezidentas labiau mėgstas dėvėti kaklaraištį peteliškę (bow tie) ir jis norįs priminti, kad Nuernberge kaikurie nutesti naciai taip pat mėgdavę dėvėti panašius kaklaraiščius. Visi iš jų, sakė Šolokov, užbaigę gyvenimą su kilpa ant

kaklo. Šolokov pavadino prezidentą Trumaną "didžiausiu veidmainiu", "bigotu", "parazitu" ir kitokiais iš sovietų žodyno paimtais vardais.

Spalio 5 d. daugiau kaip 300,000 senesniųjų žmonių Naujoje Anglijoje pradės gauti padidintą socialio saugumo pašalpas pagal naują įstatymą, kurį prezidentas Trumanas pasirašė rugp. 28 d. Dauguma jų gaus pašalpas pirmą kartą.

Kongresas perbalsavo Prezidento veto

Washington, D. C. — JAV Kongresas didele balsų dauguma priėmė įstatymą prieš komunistus ir kitus subversyvius asmenis. Prezidentas Trumanas buvo uždėjęs savo veto, bet penktadienį, rugsėjo 22 d., Atstovų Rūmai be debatų 286 balsais prieš 48 atmetė prezidento veto, o šeštadienį, rugsėjo 23 d. Senatas po 22 valandų debatų 57 balsais prieš 10 taip pat atmetė prezidento veto. Senate 26 demokratai ir 31 respublikonas balsavo prieš veto.

Prezidentas Trumanas vetuodamas bilių pareiškė, kad jis esąs nekonstitucinis. Jis ne tik nesudrausias, bet paskatinsias komunizmą. Kongresas, tokiu biliu norėdamas pažaboti išdavikus ir sabotažnikus, padarė didelę klaidą. Tačiau Kongresas nusprendė kitaip.

Naujas įstatymas reikalauja, kad komunistų partija užregistruotų savo narius, o taip pat užsiregistruotų visos komunistų fronto organizacijos; taip pat nutarta, kad visi pavojingi subversyvai asmens būtų internuojami karo metu.

Kiti įstatymo paragrafai yra nukreipti prieš šnipus ir sabototojus. Neištikimi svetimsaliai, šnipai ir sabotootojai bus griežčiau baudžiami.

Valstybės prokuroras McGrath pareiškė, kad jis sudaręs agentūrą vykdyti naujam įstatymui ir prašo paskirti daugiau pinigų biuro išlaikymui. Nauja agentūra bus kriminalio skyriaus dalis. McGrath, kaip ir prezidentas Trumanas, pasisakė prieš bilių. Tačiau, jį priėmus, tuojau imasi žygių tą įstatymą vykdyti.

Hoffman atsistatydino

Washington, D. C. — Atsistatydino Paul G. Hoffman, ekonominės pagalbos Europai administratorius. Spėliojama, kad į vietą bus paskirtas jo pagalbininkas William C. Foster. Paul G. Hoffman esą pakviestas Fordo \$215,000,000 fondo direktorių pirmininku. Šis fondas kolkas nefunkcionuoja. Jis yra įsteigtas administruoti Henry Fordo palikimui, skirtam švietimo, labdarybės ir mokslinių tyrinėjimų reikalams.

ŽEMĖS REFORMA ITALIJOJ

Cotrone, Italija — Premierio Alcide de Gasperi's vadovybėje vedama žemės reforma. Šiomis dienomis dalinama žemė Santa Severina mažame kaimelyje. Keturi šimtai šeimų gaus nuo trijų iki 4 hektarų (7.4 iki 9.8 akierių) dirbamos žemės. Kitaip yra Rusijoje ir jos okupuotuose kraštuose. Ten atima žemę iš ūkininkų ir steigia komunistinius, valdžios kontroliuojamus, dvarus.

Rusija nereikalaujanti nuostolių

Washington, D. C. — Kaikurie amerikiečiai diplomatai sako, kad iš visko atrodo, jog Sovietų Rusija, griūnant komu-

nistų karui pietinėje Korėjoje, nebereikalauja iš Jung. Valstybių "nuostolių", padarytų Korėjoje. Tačiau esąs tvirtas įsitikinimas, kad Sovietų Rusija okupuos šiaurės Korėją, kad neprileistų sąjungininkų arčiau prie Sovietų Rusijos žemių.

Rytinė Vokietija "priimta" į sovietų šeimą

Berlynas — Oficialus sovietų laikraštis "Taegliche Rundschau" rašo, kad rytinė Vokietija "įstojo į galingą taikos frontą, sovietų unijos vadovaujamą". Taigi, rytinė Vokietija tapo pilnu satelitiniu sovietų Rusijos kraštu arba, aiškiau pasakius, vergu.

FRANKO PRIEKAIŠTAI J.A.V.

Madridas — Rugsėjo 21 d. generalisimo Franko pareiškė, kad Ispanija Jung. Valstybių yra blogai ir neteisingai traktuojama, nežiūrint iškilmingai duoto prezidento Rooseveltto pasižadėjimo Amerikos tautos vardu.

Franko toki Amerikos elgesį laikė nusikaltime ir jos vadų melagyste. Ispanijos valstybės šefas pareiškė, kad "amerikiečiai yra labai paviršutiniški". Esą pirmiausia jie sakė ir tikėjo, kad Stalinas "beveik šventas". Dabar savo politi-

ką, pastebi Franko, nukreipė į Jugoslavijos maršalą Tito, kurį laiko "realia vertybe".

Šį pareiškimą jis padarė viešai ispanų spaudai per pasikalbėjimą su jos atstovais.

Veteranai reikalauja padidinti armiją

New York — Amerikos Veteranų Komitetas reikalauja padidinti ginkluotąs pajėgas iki 4,500,000 vyrų, draftuojant 1,500,000 dviejų metų tarnybon ir 500,000 atsargos vyrų.

Darbininkas
AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ LAIKRAŠTIS

THE WORKER

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

by

SAINT JOSEPH'S LITHUANIAN R. C. ASSOCIATED OF LABOR

Entered as second-class matter Sept. 12, 1915 at the post office at Boston, Mass. under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 8, 1917 authorized on July 12, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	\$5.00	Amerikoje metams	\$5.00
Domestic once per week yearly	\$3.00	Vieną kart savaitėje metams	\$3.00
Foreign yearly	\$5.50	Užsieny metams	\$5.50
Foreign once per week yearly	\$3.50	Užsieny 1 kart sav-tėj metams	\$3.50

366 West Broadway, South Boston, Mass.
Telephone: Redakcijai — SO 8-6808; Administracijai — SO 8-2680

Taip seniai reikėjo

Tarptautiniai suvažiavimai neapseina be vaišių. Prireikia ne tik svečius pavaišinti, bet drauge pasėdėti ir prie tokio stalo, kuris sujungia priešus ir draugus. Prie apkrauto stalo nesiginčijama, ką valgyti ar kuo užsigerti: visų burna vienoda ir alkis bei troškulys toks pats. Keliant stiklėlių nepagailima gražių žodžių prezidentams ir karaliams, demokratams ir diktatoriams. Mandagumas reikalauja pagerbti galvą kiekvienos šalies, kuri prie stalo atstovaujama. Taip buvo seniau ir taip bus vėliau. Tik šiomis dienomis išėjo kiek kitaip, negu įprasta.

Susirinkusių Jungtinių Tautų delegatams, buvo vaišės New Yorke, didelėje Waldorf - Astoria svetainėje, į kurią prisirinko arti pusantro tūkstančių svečių ir šeimininkų. Tarp jų negalėjai iš viršaus išskirti, kas buvo padorus žmogus ir kas klatingas. Prie vaišių stalo kaip ir nedera kitam marškinius čiupinėti. Tikta New Yorko gubernatorius Thomas E. Dewey buvo kitokios nuomonės. Visų nustebimui jis ėmė ir pasakė, kad niekur pasaulyje žmogus negali ramiai užmigti, kol Sovietų Sąjungoje yra sukišta į vergų stovyklas apie 10-15 milijonų žmonių. Tai buvo nelaukta Stalino delegatams, Andriejui Višinskiui ir Jokūbui Malikiui. Jie pašoko nuo stalo ir su visais savo palydovais išėjo pro duris; vadinasi pasinaudojo savo patentuota priemone protestui pareikšti. O gub. Thomas E. Dewey, kaip nieko dėtas, dar priminė ir bolševikų barbarizmą ir jų pastangas pasaulį užvaldyti. Nebūtų buvę dar taip pikta, jei niekas nebūtų plojęs. O čia ėmė ir paplūpė katutės ir juokai.

Incidentas yra reikšmingas. Jis rodo, kad žmonių širdyse susitelkęs kartumas jau nebesuvaldomas. Visiems jau pakanka veidmainiavimo ir dangstymo neuzdangstomos niekšybės. Geriau prie vaišių stalo tuščia vieta, negu tušti žodžiai, kurių jau pakankamai prisiklausyta. Gal neilgai reikės laukti, kai tokia tuščia vieta bus ir konferencijose. Tada greičiau sutrupės ir geležinės sienos. Pasaulis galės atsidusti, nusikratęs baimės būti pavergtas ir subarbarintas. Taip pat bus mažiau veidmainiaujama ne tik prie vaišių stalo, bet ir pasitarimuose svarbiais tarptautiniais klausimais.

L. Kn.

Užtaisomos skylės Atlanto Pakto tvoroje

Vokietija ir Ispanija kovoje prieš bolševizmą

Karolis Milkovaitis

Iš oficialių pranešimų ir kaikiurių sugestijų aiškėja, kad netrukus Atlanto Pakto gynybos grandinė bus įjungta Vak. Vokietija ir, turbūt, Ispanija. Tai dvejetas, be kurių dalyvavimo šioje organizacijoje, vakarų gynybos sistema būtų su skylė. Šis dvejetas dar tuo įdomus, kad abu prieš komunistus jau kariavo, o Ispanijos režimas ir šiandien kraštutiniai antikomunistiškas.

I. Vak. Vokietija

Žinome, kad tik prieš penkerius metus sąjungininkai ant vokiečių III-čiojo reicho kapo uždėjo paminklą su užrašu: "Okupuota, demontuota ir visiems laikams demilitarizuota!!!"

Šiandien žinių agentūros viena kitą lenkdamos pasaulin siunčia žinią: Vokietija vėl atginkluojama. Kodėl taip yra ir kas verčia vakarų demokratijas žodį keisti — skaitytos dalinai žino. Vieni šia žinia baiminasi, kiti ją sveikina.

Daugiausia pagrindo ginkluota Vokietija nepasitikėti turi Prancūzija. Tad ir supranta, kodėl ji ilgą laiką jos apginklavimui priešinosi. Ilgainiui ji betgi savo nusistatymą pakeitė, ir štai kodėl: "Pavojus iš vokiečių pusės būtų ilgoms laikams išjungtas, jei už Vokietijos nestovėtų Rusija. Todėl prancūzai turėtų nesukeisti šiandieninės saugumo problemos su vakarykščia." Šiuos žodžius pasakė Prancūzijos aukšt. ko-

misaras Vokietijai Andre Francois - Poncet. Jie nedviprasmiškai aiškūs.

Dalis prancūzų spaudos su užsienių reik, ministerijai artimu "Le Monde" priešaky pakartotinai keilia ir energingai atstovauja mintį, kad skubiausiai būtų sukurta jungtinė prancūzų - vokiečių armija.

Nepriklausomai nuo savo vyriausybės veiksmų, Amerikos, Anglijos ir kitų kraštų spauda taipogi pasisako už Vokietiją, kaip Atlanto Pakto dalyvę. "New York Times" neseniai rašė, kad "vakarų demokratijų regionalinė grupė (Anglija - Prancūzija - Benelux) sudarančios strateginę vienetą, tačiau ji vertinti, kaip pilnai komplektuota, bus galima tik tada, kai ir Vak. Vokietija drauge bus įjungta".

Vokietija — strateginio dėmesio centras Europoj

Ivairiais amžių etapais buvo samprotaujama: kas turi Vokietiją, turi Europą. Niekada šis posakis nebuvo taip arti realybės, kaip šiandien. Rusai Vokietijos politiniai strateginę reikšmę pramato ir todėl visomis išgalėmis stengėsi (ir tebesistengia) ir vakarinių Vokietijos tuštumon įsiveržti. Jų pastangas vakariečiai padarė nesėkmingomis. Dabargi vakarinės Vokietijos apginklavimas jėgas išbalansuoja ir galimybes padalina. Ar rytinės Vokietijos, iš vokiečių sudarytos ginkluotos pajėgos, Maskvai bus labai ištiki-

mos, pasirodys karo atveju. Yra davyčių leidžiančių tuo abejoti. O tatau yra labai jautri vieta, galinti turėti lemiamos reikšmės karo eigai ir Lietuvos prisikėlimui.

Pačių vokiečių nuotaikos ir bus jų kariuomenės struktūra

Paskutiniam Europos Unijos sąjūdžio suvažiavime, Strasburge, dalyvavusi vokiečių delegacija pasisakė, jog jie nenorį reguliarios - savstovios savo kariuomenės, bet sutinka kariauti greta kitų Atlanto Pakto signatarų. Reikia taip pat abejoti, ar vakarų sąjungininkai kitokią ją ir leis. Viešojo vokiečių tautos opinjia, vertinama dalyko esmė iš savo padėties taško, atsargiai vadina šią prielaidą "logiška vakariečių kontrapriemone" prieš rytų zonoje suformuotą vokišką "liaudies policiją". Tą kariuomenę sukurti techniškai nebūtų jokių sunkumų, nes kaip rytų, taip ir vakarų zonoje esą šimtai tūkstančių išlavintų visų laipsnių fronto karių. Didžiausia dalis jų civiliniame gyvenime negali savo kvalifikacijas atitinkančio darbo gauti ir todėl jie šia proga mielai pasinaudotų.

Tokios kariuomenės juridinė padėtis

Iš juridinės perspektyvos žiūrint, tokia kariuomenė nebūtų Vokietijos kariuomenė, lygiai kaip rytinėje zonoje iš vokiečių sudaryta policija nėra Vokietijos policija. Kaip anoji rusų, taip šioji būtų amerikiečių, britų, prancūzų vyriausioje vadovybėje, o jos apginklavimas būtų ne vokiškasis, o greičiausiai, amerikiečių. Ji būtų nuo vakariečių taip pat priklausoma, kaip praeitame kare lenkų gen. Anderso korpusas nuo britų ar Wlassowo armija nuo Hitlerio priklausė. Ją taip pat jokiū būdu nebūtų galima sulygtinti su gen. de

Gaulle "Free French Forces", kurių vadovybė vis tik buvo prancūziška, o pats generolas oficialiai buvo pripažintas laisvos Prancūzijos politiniu faktoriumi. Pagal savo struktūrą tokia kariuomenė lygtų buv. angloindiškomis pajėgomis. Čia galima būtų pasakyti, kad laikotarpyje, kada aplinkybės verčia tautinius valstybių interesus išjungti ir įsijungti į bendrą interesų rėmus, tatau yra nieko nepaprasto. Šiuo atžvilgiu vokiečiai tik pasidalintų likimu su pabaltiečiais, lenkais, čekais, bulgarais, graikais ir kitais.

II. Ispanija Iberijos sargyboje

Apie Ispaniją nedaug tegalima pasakyti, kadangi ji visą pokario laikotarpį iš politinio akiračio buvo išstumta. Yra betgi žinoma, kad su Francu buvo kalbamasi "pašnibždomis" ir tarp anglosaksų ir jo yra viskas "okey". Tatau, žinoma, neskelbiama, nes juk JT oficialiai Francą boikotuoja.

Betgi kilus Korėjos karui ir Malikiui JT papirmininkavus, Jungtinių Tautų Organizacijoj pradėjo pūsti kiti vėjai, kurie ir nuo Ispanijos pra-

deda debesį blaškyti. Ši kryptis veda į pripažinimą Ispanijos lygiateisiu JT nariu ir, žinoma, Atlanto Pakto signataru. Tatau netrukus turės paaiškėti.

Bet kita vertus, jau senai nepaslaptis, kad jungtiniame Atlanto Pakto generaliniame štabe planuojama prie Pirenėjų rusams pastatyti galutinę neperkiopiamą sieną. Sovietų žinių agentūra ADN net paskelbė, kad buv. vokiečių aviacijos feldmaršalas Sperrle, kuris Nurnbergo karinio tribunolo turėjo būti nušautas kaip karo nusikaltėlis, gen. Franco padarius intervenciją, buvo išteisintas ir pakviestas Ispanijos aviacijos reorganizuoti.

Milijonas ispanų stovi kovai pasirengusių

Pats gen. Franco Sevilijoje kalbėdamas aukštiesiems savo karininkams, tarp kitko pabrėžė, kad nežiūrint politinių skirtumų, Ispanija kariaus greta savo kaimynų su kiekvienu priešiu, kuris juos užpuols. Jei komunistinės ordos pro Berlyną pasistūmėtų vakarų kryptimi, tai, Franco žodžiais, milijonas ispanų stovi kovai pasirengusių.

Prezidentas Trumanas aplanko balsavimo biurą

SURUDIJUSI GRANDINĖ

Juk tai turi būt kadrai bei gyvastingi socialistinės statybos branduoliai, kurie negali supelėti, nė sukirmyti. Gi tikrenybė kas gi jie yra? Ne kas kita, tik slapti kontrrevoliucijos lizdai.

— Ar gi? paabejojo Danutė.
— Ne ar gi, bet tikrai taip. Jie nepasiskako, nes žino, kad yra šnipai, ir nežino, kurie šnipai ir kurie ištikimi draugai. Ir ne tik Lietuvoj, bet ir pačioj Rusijoje. Jaunimas mokosi ir tyli, bet jų akys atidžiai stebi gyvenimą ir protas daro išvadas. Valdžios propaganda perdaug jau kvaila. Ji tiek giria Sovietų rojų, kad susidaro neskanis, begėdiška melagystė. Ar gi jaunimas jau tiek kvailas, kad to nesuprastų? Bolševikai giriasi šviečią liaudį, bet apšvieta juos pražudys, nes tik tamsus ir sprandą nulenkęs vergas gali jų jungą nešti. Tačiau net ir vergas surūdijusią grandinę jau ima graužti.

Ilgai ta kryptimi Dimitras kalbėjo. Danutė klausė ir jos mintį lyg pavasario vieversys džiugino klausimas: o jeigu tai tiesa?

XIII.

Vieną šeštadienį į Bukšnio ūkį sugarmėjo gausus komjaunuolių būrys. Ne savo noru jie čia atvyko, bet paties Balaganovo įsakymu buvo atvaryti į talką suimti pusiau išdžiūvusį sieną, nes apsiniaukęs dangus grėsė lietumi. Tai buvo taip vadinama "sobotnikų" (šeštadieninkų) talka. Apie dvidešimt jaunuolių — vaikinų ir mergaičių — šūkaudami ir dainuodami, stėjo į darbą, bet

ne visur vienodai. Kur viršininkai žiūrėjo ir ragino, ten darbas ėjo sparčiai, kur jų akys nematė, ten darbas krito iš rankų. Jaunimas, rodos, sparčiai juda, grėbliais ir šakėm mosykoja, bet darbas kažkaip nepasislenka. Viršininkai barasi, Kurnosovas keikia, šnipas Knyslys lyg vijurkis visur sukinėjasi, o komjaunuoliai lyg susitarę vykdo lietuvišką patarlę: darbas nepabėgs. Jie anaipol ne tinginiai, tačiau kūrta lietuvišką kolchozą, nežiūrint komjaunuoliškų principų, jie, matyt, nebenori. Kas aršiausia, viršininkai negali sučiupti boikoto vadų: visi kaltininkai, ir tiek. Pagaliau sugalvota sėkminga priemonė. Kiekvienai grupei paskirta uždavinys, jeigu jo neatliks, negaus pietų. Tai pagelbėjo: darbas ėjo daug sparčiau.

Bet štai vienoj grupėj, ten už krūmokšnio, pasigirdo dainavimas. Dainelės gaida paprasta — visiems žinomos polkutės — bet žodžiai skandalingi. Jie tyčia aiškiai buvo tariami, kad visi girdėtų:

Uostė pėdas šuva rudas,
Kurio vardas buvo Judas;
Žmogienos perdaug priputo,
Unkstė, staugė ir pasiuto.
Tad karys į gerklę Judo
Plieno durtuvą įgrūdo: —
Ir ištyso Judo kojas; —
Šnipui visada taip klojas.

Į dainininkų grupę bematant įsibrovė Kurnosovas ir Knyslys. Kurnosovas sustingo: grupę sudarė jo keturi komjaunuoliai ir jų viršininkas šnipas Skerslys. Visiems aišku, kad daina taikoma Knysliui. Tad jis pirmas Skerslį už atlapo nutvėrė:

— Kas pirmas pradėjo?
— Štai ši panelė, — nurodė Skerslys Danutė.

Per Kurnosovo nugarą perėjo toks dieg-

lys, tarytum perkūnas būtų trenkęs.

— Aha, gražuole! — suklykė Knyslys. — Tai štai kokia tu komjaunuolė! Aš tave pirmą areštuojau. Na, ir kitiems baltgvardiečiams tas veltui nepraeis.

Ir žengė prie Danutės, Kurnosovas žiauriai jį šalin nustumė.

— Čia kažkoks nesuspirtimas. Mergaitė negalėjo to padaryti.

— Bet ji tai padarė! — tvirtu balsu Skerslys pareiškė. — Aš gi čia stovėjau, mačiau ir girdėjau.

— Jis negali meluoti! — šūktelėjo Knyslys. — Jis patikimas žvalgininkas.

— Jis pats niekšiausias šnipas — judu abudu tokie! — suniurnėjo Kurnosovas.

Jis galėjo ir save prie jų prijungti, tačiau būdamas nė kiek ne geresnis, Kurnosovas kitų šnipų neapkentė. Kas gi užtikrins, kad kiti jo nešnipinėja? Tačiau ne užtikrinėt nereikia. Kurnosovas puikiai žinojo, kad Sovietijoje šnipas šnipo pėdas seka. Tad visiems šnipams jis reišė panieką ir neapykantą, bet jų prisibijojo, o čia dar du prieš jį vieną. Tad teko tramdyti pyktį ir griebtis diplomatijos.

— Aš neabejoju, kad tamsta matei ir girdėjai. Tačiau aš taip pat neabejoju, kad čia įvyko baisi klaida ir klasta. Aš juos visus puikiai pažįstu, nes du yra mano vaikai, o kiti du, taip pat geri komjaunuoliai, yra atiduoti mano globai. Tad jie man priklauso, ne jums. Juos tardyti mano pareiga, ne jūsų. Aš pats juos išklausinėsiu ir pats raportą Balaganovui išduosiu. Tad dirbkite savo darbą, o aš tą mergaitę pats vienas kamaninėsiu. Eik su manim, Duniaša.

Knyslys su Skersliu reikšmingai susižvelgė, bet nieko nesakė. Kurnosovas su Da-

nute nuėjo į laukus. Kai nuėjo tiek toli, kad nieks negalėjo nugirsti jų kalbos, Kurnosovas prašneko.

— Na, tu mano mergužėle, kas tau pasidarė? Kas tave įgundė? Kas pamokė?

Danutė tylėjo.

— Aš gi žinau, kad čia ne tavo išgalvota, ne tu tą dainušką sudėstei. Kad tu ir visą dieną nė žodžio man netartum, aš kaip tik dėlto dar labiau įsitikinčiau, jog čia ne tavo darbas. Savo tylėjimu ko iškalbingiausiai man atskleistum, kad čia viens iš dviejų yra kaltininkas: arba Algis, arba Dimitras. Kuris gi?

Danutė vis tylėjo.

Žinau, kad ne Dimitras. Jis mano sūnus, geriau aš jį pažįstu, kaip tavo brolių. Dimitras ne toks kvailas, kad šnipą viešai iškoneveiktų. Apie Eglutę nė nekaltu, nes tai visai neįmanoma. Tad išeina, kad Algis.

— Algis nekaltas! — staiga riktelėjo Danutė.

— Tai reiškia, Dimitras?

— Ir Dimitras nekaltas!

— Tai kas gi kaltas? A! dasiprotėjau. Savo naiviu proteliu išsprende, kad ta dainuška nekaltas, taigi ir kas ją sudėstė — nekaltas, ir kas tau liepė dainuoti, taip pat nekaltas. Taigi aš savo klausimą kitaip apversiu: kas tą dainušką sudėstė?

— Aš! — atrėžė Danutė.

— Šitaip. O kas tau liepė ją dainuoti?

— Nieks man neliepė. Aš savo noru dainavau.

— Šitaip. Bet gi ir jie dainavo. Ar gi būtum jiems įsakiusi dainuoti?

— Aš jokių įsakymų jiems nedaviau. Gai da jiems patiko, tai ir dainavo.

— Bet jie ir žodžius žinojo. Tai gal ir žodžius juos išmokei?

Tremtinių gyvenimas po karo ir dabar

Rašo Kan. Dr. J. B. Končius

Gyvenimo sąlygos Europoje, ypač Vokietijoje, Austrijoje ir Italijoje, yra žymiai pasikeitusios geroj pusėn, palyginant kas buvo tuojuo po karo 1945-46 metais. Gyvenimas tremtinių, kurie dar ten liko, yra žymiai pakeičėjęs. Šiuos dalykus man lengva buvo pastebėti ir sulygtinti, nes teko lankyti Europoje tuoj po karo ir dabar. Nerašysiu čia apie pagerėjusią ekonominę būklę Europos kraštuose, bet pasidalinsiu žiniomis apie dabartines dar likusių Europoje lietuvių tremtinių gyvenimo sąlygas.

Tremtinių gyvenimas UNRRA-os globoje

Po karo, kai UNRRA pradėjo veikti, maisto atžvilgiu tremtiniai buvo aprūpinti pakankamai gerai. Tačiau dvasiniai tremtiniai jautėsi prislėgti. UNRRA-os tarnautojų tarpe buvo įsibrovusių paraudonųjų arba raudonųjų (komunistuojančių) asmenų. Jų laikysena tremtinių, ypač lietuvių atžvilgiu, kurie tiek dažnai žiauri. Tremtiniai tuomet kentėjo moraliai dėl baimės, kad jie nebūtų prievarta gražinti į Lietuvą ir tokiu būdu atiduoti į komunistų narsus. Tremtiniai man kartodavo: "Jei Lietuva taptų laisva, tai eitume pėsti šimtus kilometrų į savo brangiąją Tėvynę, bet tik į laisvą, o ne į dabartinę, po komunistų jungu esančią". Jų toji nuolatinė baimė ir nuotaikos dėl netikusios tuomet Jungtinių Amerikos Valstybių vedamos politikos su Sovietų Rusija daug sugadino nervų ir sumažino sveikatos.

IRO globoje

Šioje kelionėje lankydamas tremtinius, patyriau kitokią susidariusią situaciją. IRO, kuri užėmė UNRRA-os vietą tremtiniams globoti žymiai pakeitė taktiką. Daugelis IRO direktorių ir tarnautojų, ypač naujai paskirtų pasirodė aiškūs antikomunistai ir rodo daug prielankumo ir geros širdies tremtiniams. Tik dalis IRO tarnautojų, dar užsilikusių iš UNRRA-os laikų, kartais leidžia pasireikšti senam raugui. Šiais laikais tremtiniai visai jokios baimės nebekentė, kad kas nors prievarta gražintų už geležinės uždangos. Medžiaginė globa iš IRO nei kiek geriau nepasireiškia negu iš UNRRA. Daugeliu atžvilgiu IRO globa net blogesnė, ypač pastaraisiais laikais. Šiuo metu IRO jau pradėjo likviduotis. Britų zonoje, Vokietijoje, jau visos stovyklos perėjo į vokiečių valdžios globą.

Britų zonoje vokiečių globoje

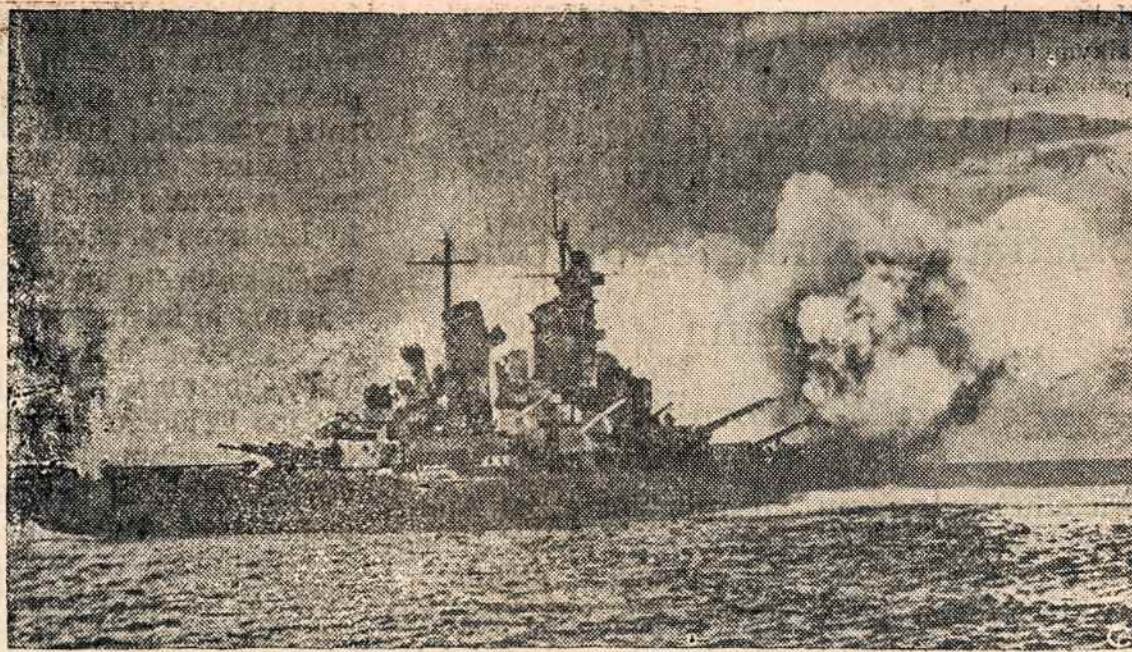
Man teko lankyti Britų zonoje ir matyti lietuvių stovyklas Oldenburg ir Diepholz. Jos yra ten skaitlingiausios. Ekonominis požiūris tremtinių gyvenimas nepaprastai skurdus; žmonės gyvena mediniuose barakuose, labai sukimšti, net po keliolika žmonių viename kambary. Ypač Oldenburg stovykla labai blogai atrodo. Iš vokiečių ūkio kiekvienas užaugęs žmogus gauna apie 62 DM mėnesį; už kiekvieną vaiką šeimoje dar prideda po 20 DM per mėn. Iš tų pinigų dar išskaito už elektros šviesą ir už metrais išmatuotą kambario dalį, kaip nuomą už patalpas.

Tiesa, tie išskaitymai nėra dideli, tačiau iš gaunamos menkos pašalpos yra sunkiai pakeičiami. Iš gaunamų pinigų žmogus nei gyventi, nei numirti negali. Mat, Vokietijoje sviesto svaras kainuoja 2,70 DM, taukų 1,50 DM, mėsos apie 2,00 DM, 12 kiaušinių apie 2,16 DM ir t.t. Sulig čia paduotų skaitlinių išeina, kad maisto kainos yra brangios, pavyzdžiui sviesto svaras 2,70 DM, doleriais išeitų \$0,64, nes \$1,00 yra lygus 4,18 DM. Tremtinis pragyvenimui tokiu būdu gauna apie \$15,00, o kiekvienas vaikas iki 18 metų po \$5,00 į mėnesį.

Žmones radau labai nusiminusius

Augantieji vaikučiai dėl maisto ir riebalių trūkumo yra išblyškę ir sumenkę, seneliai ir senutės jaučiasi labai prislėgti ir nežino, kur pasidėti. Pinneberg stovykloje netoli Hamburgo randasi 62 lietuvių vaikučiai su šeimomis, kurios dėl nesveikatos ar kitų priežasčių negali išvykti į kitus kraštus. Darbšti ir rūpestinga p. Valerija Funkienė, kuri sielojasi ir rūpinasi vaikučiams pagelbėti skundžiasi: "Beveik nei vieno vaikučio su raudonais skruosteliais nerastu, visi išblyškę, liesi, suvarę, bet jų dvasia dar stipri. Neužmirškite jiems pagelbėti".

Tokių ir panašių nusiskundimų ir prašymų teko patirti daugelyje vietų. Jie džiugina save ir turi vilties, kad Amerikos lietuviai per BALF-ą ateis į pagalbą ir pasistengs, kad tie gražūs vargšai vaikučiai nežūtų nuo džiovos ir kitų ligų dėl maisto stokos. Amerikos ir Prancūzų zonosje ekonominės sąlygos kiek geresnės, bet ir ten radau daug skurdo ir vargo tremtinių tarpe. Tie, kurie dar turi vilties išemigruoti į Ameriką, jaučia-

JAV karo laivas "Missouri" apšaudo Samchok

si geriau. Viltis juos stiprina ir palaiko jų dvasią ir ūpą.

Prasidėjus karui Korėjoje, visi tremtiniai, tiek lietuviai, tiek kitų tautų, pergyvena didelę baimę, kad komunistai neprasiveržtų per geležinę sieną ir neužkluptų jų.

Jie bijosi komunistų, kaip baisiausių žmonių. Kai kurie iš jų jau daro planus, jei reikalaus būtų, naujam bėgimui. Vargšai tėvai net darosi vežimėlius, kad, pavojui ištikus, galėtų gauti savo mažus vaikučius ir menką turtelį, nes jie nei arklių, nei automobilių neturi. Ypač tie, kurie gyvena arčiau geležinės uždangos, daugiau pergyvena baimės ir rūpesčių. Patyriau, kad visi, kurie dar neturi pakvietimų į Ameriką, laukia jų kaip išganymo arba kaip didžiausios laimės, kad tik greičiau galėtų pasprukti iš tremties gyvenimo.

Apie 800 džiovininkų, 1100 senelių ir 1000 kitokių ligonių, invalidų, našlių su mažais vaikais, kurie neturi vilties išemigruoti ir pasmerkti pusbdžiui ir skurdžiui toliau vargti Vokietijoje, laukia Amerikos lietuvių paramos. Būkime jiems gailestingi!

BALFo pirmininkas aplankė daug stovyklų

BALFo pirmininkas, būdamas Vokietijoje, aplankė visą eilę stovyklų, sanatorijų, prieglaudų ir ligonių. Heilbrone Kan. J. B. Končius aplankė 500 lietuvių ir padarė išsamų pranešimą visais jiems rūpinimais klausimais, ypač dėl užkliuvusių bylų.

Aibingo našlaičių stovykloje rado 6 lietuvių našlaičius. Jų tarpe buvo Teresė Strašinskaitė, kurią savinasi kažkokia Šarkova, norėdama sukurti būdais pasiimti 10 metų lietuvaite į Sovietų Rusiją. Teresė tvirtina, kad jos motina yra mirusi, yra katalikė, gražiai kalba lietuviškai ir jokiū būdu nenori vykti į Sovietų kraštus. BALFo pirmininkas jos reikalui kreipėsi į atatininkamas IRO ir karinės bei civilinės valdžios įstaigas.

Regensburgo DP ligoninėje aplankė 20 senelių ligonių, tarp jų Antaną Mikulskį 103 metų. Tai vis nieku nekalti žmonės, išmesti iš savo gimtojo krašto komunistų siautėjimo ir teroro. Netoli Heidelbergo esančioje Wiesloch ligoninėje yra apie 31 nervų ligomis sergą lietuviai. Ligoniniai nusiskundžia, kad jų niekas nelanko, jiems trūksta maisto ir vaisių.

Britų zonoje pirmininkas aplankė Oldenburg ir Diepholzo stovyklas, kuriose dar tebevargsta po 500 lietuvių. Aplankyta taip pat pereinamoji Grohno stovykla. Čia lietuviai labai džiaugėsi kun. V. Šarkos rūpestingumu ir globa. Wentorfo stovykloje rasta

MAŽIAU LAIKRAŠČIŲ, BET GERESNIŲ

A. Erdvilas

Amerikos lietuvių periodinės spaudos klausimas keliais atvejais ir iš įvairių požiūrių buvo nagrinėjamas jau anksčiau. Tačiau, kas dažniau su spauda susiduria ir ja truputį daugiau domisi, negali nemiršti, kad tiek periodinė, tiek neperiodinė spauda yra šiuo metu nepaprastai svarbus, veiksmingas ir galingas veiksnys ir religiniame ir kultūriniam ir politiniame gyvenime. Todėl žiūrėti į spaudos reikalus prō pristus yra nedovanotina.

Iš kitos pusės spauda yra ir didelio pajėgumo ginklas. Spaudos ginklą labai gerai pažįsta lietuvių tauta, kuri dėl spaudos laisvės nesigailėjo nei pastangų, nei pinigų, nei pagaliau kraujo.

Ar mūsų periodinė spauda (turiu galvoj daugiau savaitraščių) yra pakankamai aukšto lygio ir ar ji pilnai atlieka jai patikėtus sunkius uždavinius? Tai klausimas, kurį daugelis viešai nedrįsta duoti atsakymo. Tačiau kiekvienas spaudą vertinąs lietuvis, savo sąžinės balso verčiamas, turi pareikšti, jog lietu-

Svarbus pranešimas

Moterų Sąjungos Conn. Valstijos apskr. kuopoms

Pranešam visų kuopų žiniai, kad metinis ir labai svarbus Moterų Sąjungos Conn. apskrities suvažiavimas įvyks sekmadienį, spalio - October 15 d., 1950. Prasidės 1:00 valandą po pietų šv. Juozapo parapijos svetainėje John St., Waterbury, Conn.

Kviečiam visas kuopas skaitlingai pasiųsti atstovų. Kuo skaitlingiau atvyks atstovų, tuo sekmingesnis bus suvažiavimas ir gausesnis gerais nutarimais. Kviečiame paruošti naudingų sumanymų mūsų organizacijos labui.

Kviečiam Mass., Maine ir N. H. valstijų apskritį prišūsti atstovų į šį suvažiavimą, kad galėtume bendrai pasitarti organizacijos reikalais.

Atstovės vykdomos į suvažiavimą prašomos pasiimti savo ženklelius, kurie bus vartojami suvažiavimo metu.

Pirmininkė A. Hussey
Raštininkė M. Jokubaitė.

apie 300 lietuvių, kuriems pirmininkas pasakė trumpą kalbą ir atsakė į paklausimus. Padėjo keliems tremtiniams išaiškinti jų užkliuvusias bylas.

reigas. Nenuostabu tad, kad tokių laikraščių nemėgsta nei senieji ateiviai nei tremtiniai. Pirmieji juos prenumeruoja nenoriai, o antrieji tik tam, kad turėtų kokį nors laikraštį, nors ir menką.

Kodėl tie laikraščiai yra tokie menki, aiškinti, atrodo, nėra reikalo. Lietuviškąją spaudą dar besidominčioji visuomenė padėtį ir sąlygas žino gana gerai. Žino taip pat, kad pats protingiausias ir praktiškiausias sprendimas būtų kelius laikraščius sujungti į vieną. Vietoj kelių dabartinių laikraščių atsiradęs vienas neabejotinai įstengtų susikurti pakankamai geras sąlygas, o turėdamas už savęs platesnę visuomenę, daug geriau atliktų ir spaudai skiriamus uždavinius. Kito kelio nėra. Laikraščių jungimas yra vienintelis realus šio klausimo išsprendimas.

Žinoma, lengviau tokį didžiulį darbą atlikti popieruje negu praktikoje, tačiau bent pusiau sumažinti laikraščių skaičių būtų tikrai įmanoma. Tada likusiųjų laikraščių lygis tikrai pakiltų.

Tenemano kas nors, kad šių eilučių autorius nori laikraštintinkus mokyti. Mūsų žurnalistų padėtis yra tikrai sunki ir, jie verti tik pagarbos. Tačiau to nežmoniškai sunkaus darbo vaisiai yra per maži. Todėl rašantis šias eilutes, kuris pats ištikus metus sėdėjęs redaktoriaus kėdėje ir gerai pažino tą darbą, kelia šį klausimą manydamas, kad ir kiti tam pritaris.

LIETUVIAI PASAULYJE

● Kun. Pr. Radziūnas, 70 m. amž., mirė tremtyje. Vėlionis priklausė Vilkaviškio diecezijai. Jis yra įkūręs Zvirgzdaičių parapiją. Ėjo klebono pareigas Plokščių, Sintautų ir Pajevonio parapijose. Tremtyje, kiek jėgos leido, teikė dvasinius pataravimus Rebdorfo, Dillingeno ir Kempeno stovyklose. Buvo labai gražios kunigiškos dvasios ir švelnios sielos žmogus.

● "Užuoveja", Australijos lietuvių katalikų laikraščio, redaktorius Vincas Kazokas pasitraukė iš tų pareigų. Nauju redaktoriumi Liet. Katalikų D-rijos centro valdyba pakvietė Miką Apinį. Taip pat pasitraukęs iš pareigų ir kito lietuvių savaitraščio "Mūsų Pastogė" redaktorius Juozas Žukauskas. To savaitraščio leidėjų naujų redaktorių pakvietė Julij Vėteikį.

● Lietuvių parapijos atidarymas Montrealyje įvyko rugsėjo 10 d. Naujosios parapijos klebonu paskirtas kun. Kubilius, vikaru — kun. Vilkaitis. Pamaldos praėjo pakilioje nuotaikoje. Prasidėjo giesmė "Pulkim ant kelių". Taigi lietuvių jautėsi, kaip Lietuvoje. Giedojo choras ir solistė E. Kardelienė. Pamaldos užsibaigė giesme "Šventas Dieve", kaip ir Lietuvoje. Parapijos atidarymas supuolė su rugsėjo 8 d. minėjimu.

● Jo Eksc. vysk. P. Būčys rugsėjo 8 d. Romoje Marijonų koplyčioje atnašavo šv. Mišias ir pasakė patriotišką pamokslą. Šv. Kazimiero kolegija tą šventę atšventė savo vasarvietėje netoli Tivolio.

DOLERIAI GALI

BŪTI PAVOJINGI

ŠIOS RŪŠIES KARE!

Vėl Amerikiečiai yra šaukiami prie ginklo kovoti žiaurų pasaulyje karą.

Mes, pasilikę namuose ir galį ramiai miegoti, galime bent padėti tiek, kad neduotų priešui ginklų, kuriais jis mus šaudytų.

Tie patys priešai, kurie šaudė amerikiečius Azijoje jie nori sunaikinti ir mūsų laisvos šalies įstaigas. Komunistų yra tikslas paklubdyti Ameriką.

Iš tikrųjų, jie apsirinka taip manydami. Amerika yra labai produktinga ir niekas jos nenugalės — jei bent patys Amerikiečiai visai nepaisytų. Jei mes neišmintingai ir bereikalingai viską pirkime, mes patys sau pakenksime.

Jei mes pirkime išmintingai — tą, kas mums reikalinga, tuomet visiems visko užteks.

Vietoje neišmintingai išmėti pinigų, geriau juos įvestuok saugiai, kuris investentas atneš naudą jums ir šiam kraštui. Reguliariai pirk U.S.A. Savings Bonds iš Gyvybės Apdraudos įstaigų. Depozituok juos į Mutual Savings Banką.

Jūs savo doleriais galite stiprinti Ameriką ekonomiškai ir tuomi labai daug padėsite laimėti šį karą.

The Savings Banks of Massachusetts

All deposits insured in full under Massachusetts laws

Lincoln Mercury
Tel. 8-1340
Firm Pirkšiant Karą, Atsilankyk Pas Mus.
Atidaryta Vakaraais.
MAHONEY & FAY, INC.
119 Belmont St., Brockton, Mass.

BROTHERHOOD OIL CO.
Pečiams ir šildymui aliejus.
Urmu ir Retail
Tel. 6140
Mes įdedame apšildymui sistemą "Metered Service"
574 No. Montello St., Brockton, Mass.

"Laikykitės kartu"

Laiškas iš Anglijos

J. Kuzmickis

Atrodo, kad tuo metu, kai praeis šių laikų neramumai ir Lietuva vėl laisvai tvarkysis, istorikai rinks žinias apie tremtinių gyvenimą Vakaruose ir stengsis atkurti teisingą dabarties vaizdą.

Savo istoriją turės ir lietuviškosios parapijos bei katalikų bendruomenės. Juk kiekvienas atliktas darbas turi savo istoriją — pastangų, darbų ir rezultatų pynę.

Anglijoje gyvena lietuvių neturi atskirų parapijų. Tačiau, turėdami savo dvasios vadus, jie buriasi bendruomenėmis, organizuoja pamaldas, chorų, minėjimus ir pan.

Šitafe laiške noriu aprašyti Halifaxo (Anglijoje) lietuvių katalikų pastangas tęsti savo religines tradicijas ir jų pasiekimus vaisius.

Trumpitis iš praeitęs

Pirmosios organizuotos pamaldos Halifax'o lietuviams buvo 1948 metų pradžioje St. Mary's bažnyčioje. Tada dar nebuvau pereinamoje stovykloje ir laukiau, kada Darbo Ministerija atleis nuo išpareigojimų dirbti.

Šv. Mišių metu Moterystės Sakramentą priėmė pirmoji vietos lietuvių pora — Stasys ir Elena Navickai.

Vėliau, kai įsikūriau Bradford'e (1948. III. 1), Halifax'ą pradėjau lankyti kartą mėnesyje — paprastai pirmąjį mėnesio šeštadienį. Į pamaldas atėdavo iki 50 lietuvių, kurių čia daugiau tuo metu gal ir nebuvo.

Kartą kilo sumanymas susirinkti ir aptarti bendrus religinius reikalus. Susirinkime pas p. A. Čiaką gal kokia penkiolika ir išrinkome pirmąjį vietos bažnytinį komitetą. Jį sudarė: A. Balsys — pirm., V. Čiakas — išd., ir F. Sasnauskaitė — sekr.

Kai atsirado daugiau darbo ir daugiau lietuvių, vėl susirinkome. Tai buvo 1949 m. rugpjūčio 6 d. Į naują bažn. komitetą buvo išrinkti: A. Čiakas — pirm., J. Navickas — išd., ir J. Bruzinskis — sekr.

Daugiausia rūpesčio pastoviomis pamaldomis ir, jei galima, sekmadieniais, parodė pirm. A. Čiakas. Gavus malonų St. Columba bažn. klebono kun. V. Durkin sutikimą, nuo tų metų lapkričio mėn. kiekvieną trečią mėnesio sekmadienį lietuvių jau turi savo specialias pamaldas.

Iš eilės atkreiptas dėmesys į chorą. Tą klausimą padėjo išspręsti idealistas Vl. Čizikas, kuris po du tris kartus savai-

tėje lanko halifaxiškios iš Bradfordo ir sudarė gražų chorą.

Metinis susirinkimas

Sekantis metinis Halifax'o lietuvių kat. Bendruomenės susirinkimas įvyko šių metų rugpjūčio 27 d. tuoj po savų pamaldų.

Susirinkime dalyvavo tik dalis lietuvių, kuriuos savo atvykimu pagerbė nuoširdus vietos klebonas kun. V. Durkin. Nors nemokėdamas lietuvių kalbos, jis sekė kun. J. Kuzmickio pranešimą apie dvasinę vietos lietuvių padėtį. Po to, lietuvių paprašytas, jis tarė savo nuoširdų ir apgalvotą žodį:

— Laikykitės kartu! Laikykitės savo dvasios vadovo, savo tautinių ir religinių papročių. Anglijoje svetimaučiai, jei jie yra katalikai, nėra mėgiami. Buvo laikai, kada čia katalikai ir jų kunigai buvo persekiojami ir žudomi. Vietos katalikai laukia iš jūsų moralinės pagalbos. Mūsų, katalikų, rankose yra pasaulio taika. Kaip tai? Šv. Tėvo parėdymu, kiekvienas katalikas kasdien turi kalbėti rožančių už taiką. Bet ar mes kalbame?..

Po nuoširdžios vietos klebono kalbos pranešimą padarė pirm. A. Čiakas. Jis pasiūlydė reguliariomis pamaldomis, gausiai besilankančiais lietuviams, chorą ir jo giesmėmis ir padėkojo tiems, kurie kunigo išlaikymui kiekvieną mėnesį aukojo po 1 šilingą.

Išdininio pranešimu, istisų metų bėgyje (per 12 mėn.)

GLASGOW, ŠKOTIJA

"Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdą..."

Dr. Vincas Kudirka.

Glasgow'o lietuvių jaunimo "Aušros" dr. ja, suprasdama šį išmintingą didelio lietuvių patrijoto ir Lietuvos himno autoriaus, Dr. Vinco Kudirkos posakį, kiek gali stengiasi jį įgyvendinti. Taigi ir mūsų kolonijos "Aušros" dr. jos jaunuoliai sumanė pasėti dar vieną grūdą, kad, kol žiema ateis jis dar spėtų išdygti. Sekmadienį, rugpjūčio 27 d., jie suruošė išvažiavimą, į Aberdour miestelį, Šiaurinėje Škotijoje. Viso važiavo 2 pilni autobusai. Tik vargas, kad, atvykus į ten nebuvo kur sustoti, nes į tą parką daug buvo suvažiavusių iš kitur. Teko važiuoti toliau į Burtisland miestelį, kuris yra apie 80

Halifaxo lietuvių kunigo išlaikymui suaukojo 32 svarus; bažnyčioje pamaldų metu surinkta 11 svarų 9 šilingai. Pastarųjų pinigų dalis buvo atiduota vietos klebonui už bažnyčią.

Į naują bažn. komitetą išrinkti: A. Balsys — pirm., A. Sprainaitis — sekr., J. Rovas — išd., A. Šilimienė ir Kudirka — nariais.

Suglaustomis gretomis

Šiuo metu Halifaxe gyvena apie šimtas lietuvių. Daugiau nei dešimtis jų įsigijo nuosavus namus. Veikia Lietuvių Sąjungos skyrius, choras, sporto būrelis.

Pamaldas, kurios pastoviai laikomos kiekvieną mėnesį, susirenka palyginti gražūs būrys. Kiekvieną kartą dalis jų prieina išpažinties ir priima Šv. Komuniją.

Gausėja naujų lietuviškų šeimų, susilaukiama ir kūdikių. Augesnieji vaikai lanko šeštadienio Lietuvių Mokyklą Bradford'e.

Jaunimas, kuris visuomet mėgsta dainą ir giesmę, palaiko chorą, kuris jau padarė didelę pažangą. Prieš kurį laiką choras aplankė Keighley lietuvių koloniją ir jiems per pamaldas pagiedojo gražių giesmių. Šiuo metu rengiamasi pasirodyti vietos angliams, kurie jau seniai laukia jų koncerto. Vieną koncertą anglai turėjo šių metų pradžioje.

O toliau?

Ateitis neaiški. Nors lietuvių nesiskundžia savo gyvenimu ir visi turi darbo, tačiau ilgisi savo Tėvynės ir laukia to laiko, kada su daina ir džiaugsmu galės plaukti į Klaipėdos uostą.

Be abejo, jei ir toliau visi eis suglaustomis gretomis, ir tremtis nebus tokia tamsi ir beprasmiška.

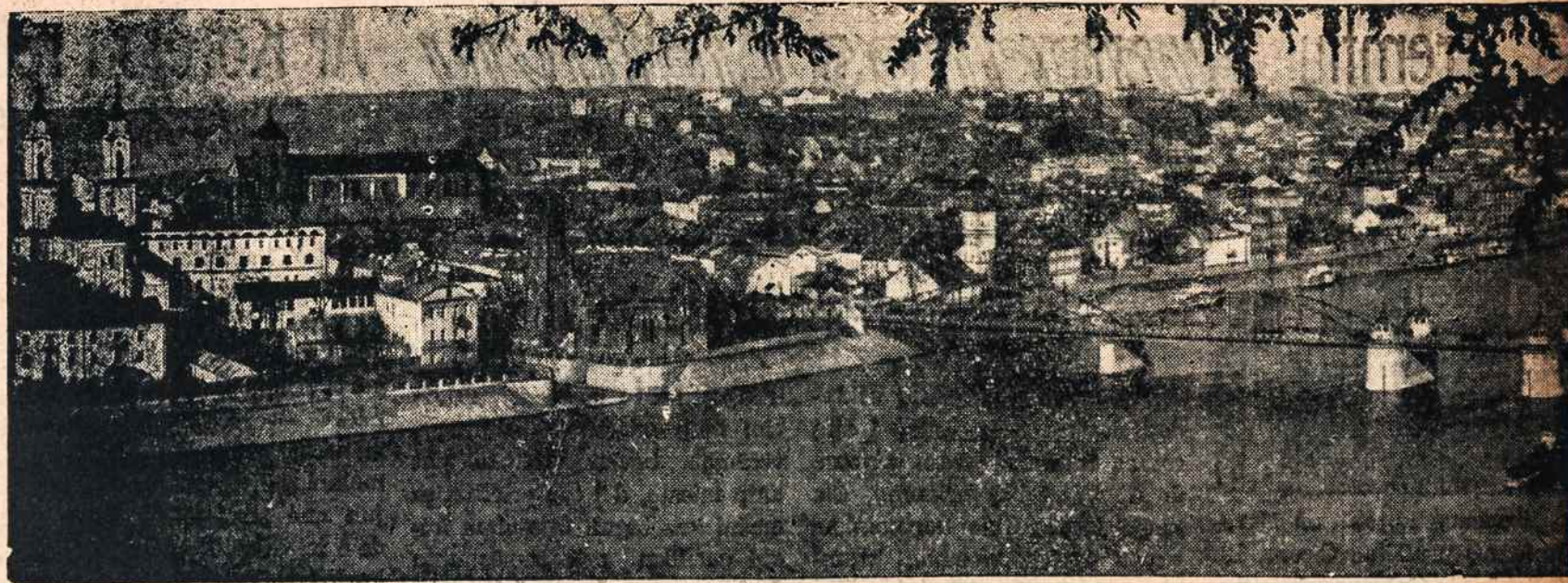
mylių atstumo nuo Glasgow. Oras buvo gana gražus. Tai visi prie didelės Forth upės praleidome dalį dienos. Čia pasilinksmino, kiek tik kas norėjo! Aš su draugu, p. Valtroviu Kymantu, visus palikę, dar nuvažiavome apžiūrėti garsųjį geležinkelio tiltą, vadinamą "Forth Bridge" per Firth of Forth, t. y. upės Forth žiotis. Šis tiltas yra tikras technikos stebuklas. Apie šį tiltą, gal kada nors teks plačiau parašyti. Vakare, 8 val. mūsų autobusai riedėjo per miestelį namų link: iš lietuvių jaunųjų krūtinų, veržėsi galinga lietuviška daina.

Rugsėjo 8, tautos šventės minėjimas

Nepriklausomoje Lietuvoje rugsėjo 8-toji buvo minima kartu ir kaip tautinė šventė. Glasgow'e tą tautos šventę buvo paminėta sekmadienį, rugsėjo 3 d. 2 val. p.p. Minėjimas buvo pradėtas bendromis lietuvių pamaldomis, šv. Luko parapijos bažnyčioje. Kun. Dr. L. Gronis, pasakė tos šventės progai pritaikintą pamokslą. Paskiau buvo palaiminimas su šv. Sakramentu.

Po pamaldų, Blaivybės dr. jos svetainėje vyko tautos šventės minėjimo tolimesnė eiga ir užbaigimas. Žmonių prisirinko pilnutėlė erdvi svetainė. Čia įvyko didelis koncertas su įvairia ir gana turtinga programa.

Pirmiausia vyko šeimyniškos vaišės. Po to, sekė įdomi kun. Dr. L. Gronio paskaita apie Lietuvos Tautą, jos praeitį, dabartines kančias ir jos ateitį. Apie nepriklausomybės atgavimą gerb. paskaitininkas, nė kiek neabejoja. Po jo kal-

Nemuno ir Neris santaka ties Kaunu

Anglijos katalikų organizacijos

Kun. K. Mažutis

Pagrindinė anglų katalikų akcijos žymė yra jos neorganizuotumas, nes yra didelis skaičius įvairių nepriklausomų draugijų. Vienos yra labai aktyvios, kitos daugiau ar mažiau yra mirties taške.

Nenoras organizuotis dalinai plaukia iš paties anglų charakterio, būdo. Bet šis jų bruožas nėra visiškai neigiamas. Daugumas Anglijos institucijų išaugo iš apačios, kaip pav., Anglijos profesinės sąjungos. Šitos institucijos pamažu išugdė savo nuosavą formą ir metodus, kuriuos padiktavo ne iš viršaus ir iš anksto išdirbtas planas, bet pats gyvenimas. Katalikiškos akcijos pasisekimui yra svarbiau, kad ji išaugtų iš apačios, nors nesuderintas veikimas darbą apsunkina ir silpnina.

Didelį pasisekimą turi JAU-NUJŲ KRIKŠČIONIŲ DARBININKŲ SĄJUNGA — Young Catholic Workers, sutrumpintai rašosi Y.C.W. Ji turi ir mergaičių sekciją.

Po 1914-18 m. karo Anglijoje susikūrė KATALIKŲ SOCIALINĖ GILDA, žymima raidėmis C.S.G., kuriai vadovauja tėvai jėzuitai. Šios organizacijos tikslas yra skieisti socialinį popiežių mokslą visuomenėje, ypač pačių darbininkų tarpe. Dirbama daugiausia studijų ratelių pavidalu. Organizacija turi didelį pasisekimą visuose dideliuose miestuose. Akademikai šią organizaciją stipriai remia. Organizacija išleido nemažą knygų, popagandinių lapelių. Leido mėnesinį leidinį "The Christian Democrat".

Iš to pat sąjūdžio išaugo ir KAT. DARBININKŲ KOLEGIJA. Čia priimami vyrai iš kasyklų ir fabričių. Kolegijoje išeinamas atitinkamas sociologijos ir ekonomijos kursas. Jauni darbininkai, išėję tam

bos kalbėjo vienas Lietuvos Nepriklausomybės kovų vėteranas, Lietuvos Vyties Kryžiaus ir Gedimino Ordino Kavaliarius, p. Antanas Dunauskas, kuris pasakė gana jautrią patriotinę kalbą, ragindamas visus būti pavyzdiniais lietuviams, ir visomis galėmis kovoti už pavergtą savo tėvynę — Lietuvą.

Buvo gana jautrių deklamacijų, po kurių sekė du trumpi, linksni vaidinimėliai: — "Korėjos karas", ir "Penkioliktojo amž. gydytojas". Abudu veikalėlius išpildė naujakūriai. Pagaliau Blaivybės dr. jos choras vadovaujamas p-lės J. Šarafinaitės, išpildė specialiai šventei pritaikintą programą.

Taip Glasgow'o lietuvių katalikai paminėjo rugsėjo 8-tos d. tautos šventę.

J. Butkevičius.

Kat. Bažnyčios doktrinai pažinti. Organizacija turės ir savo mėnesinį biuletinį.

Viena geriausių organizacijų mergaitėms yra GRAIL. Ši organizacija dirba panašiai kaip LOCK ir Y.C.W., rūpinasi neturtingomis ir bemokslėmis mergaitėmis darbininkėms.

Yra dar organizacijų, kurios turi savo specifinį uždavinį, darbą ir metodus. Taip pav., CATHOLIC EVIDENCE GUILD siekia krikščioniškų idėjų propagavimo prakalbos gatvėse. Tos organizacijos nariai mėgina kalbinti praeivius gatvėse, kryžkelėse, gatvių kampuose.

Anglijoje veikia šv. Vincento a Paulo, kalinių globos draugija ir kitos. Visos šios organizacijos turi savo buklius, klūbus ir tvarkosi parapijų ir vyskupijų vienetais. Parapinės brolijos ypatinga veikla nepasizymi, išskyrus JAUNŲ VYRŲ KAT. BENDRUOMENĖ, SV. KOLUMBO RITERIUS ir MARIJOS VAIKUS.

Katalikiškoji Anglijos inte-

ligentija taip pat turi savo organizacijas. Kardinolas Hinsley yra įsteigęs "Dvasios Kalaviją", organizaciją, kurios tikslas yra skieisti katalikiškas idealus Anglijos intelektualų tarpe. Ši organizacija įsteigė ta mintimi, kad Anglija vedanti kovą dėl krikščioniškų principų ir Europos krikščioniškumo. Ši organizacija neturi aiškios linijos, paliko nežymi, nors jau išleido eilę naudingų raštų.

KAT. TIESOS SĄJUNGA yra seniausia Anglijos kat. organizacija, išleidusi labai daug naudingų knygų.

Pati pajėgiausia šito pobūdžio organizacija bene bus NEWMANN'o SĄJUNGA, kuriai priklauso akademikai, universitetą baigę žmonės. Ji yra įjungta į "Pax Romaną" ir leidžia mėnesinį žurnalą "Unitas", organizuoja ideologinio pobūdžio kursus, kelia religinį suaugusių švietimą. Su šia organizacija yra artimai susijusi KAT. STUDENTŲ SĄJUNGA, turinti ypatingą pasisekimą provincijos universitetuose.

PRADĖTA ANDRIULIO BYLA "CHICAGOJE"

"Vilnis" sekė komunistinę liniją

Kaltintojas Friedman įrodinėja, kad Andriulis buvo "Vilnies" laikraščio redaktorius ir kad "Vilnis" sekė komunistinę liniją. "Vilnyje" tilpė daug Andriulio pasirašytų straipsnių, palaikančių kompartiją, kas įrodo, kad jis buvo kompartijos narys. Daug pristatytą, kaip įrodomoji medžiaga laikraščio "Vilnies" numeriu, kuriuose tilpo straipsniai, palaikantieji komunistinę liniją. Dauguma jų Andriulio pasirašyti.

Kompartijos tikslas — revoliucija

Buvęs ilgametis patikimas Brooklyno, N. Y. komunistų partijos narys Morris Malkin paliudijo, kad komunistų partijos pagrindinis tikslas jėga nuversti dabartinę Jung. Valtų santvarką, ją pakeičiant komunistine diktatūra. Būda-

mas partijoje nėra girdėjęs komunistus mokant, kad Amerikoje yra galimas sovietinės tvarkos įvedimas ramiu būdu — balsavimo keliu. Malkinas tvirtai atsakė, kad visą laiką buvo tvirtinama, jog tvarką Amerikoje galima įvesti ne rinkimų būdu, bet tik kulka. Visą laiką buvę sakoma, kad imperialistinį karą U.S. proletariatas turi paversti civiliniu karu ir ginklus, pirmai progai pasitaikius, atkreipti prieš savo karininkus.

Malkinas irgi parodė, kad matęs vienam kompartijos centro suvažiavime, kuriame galėjo dalyvauti tik kompartijos nariai, Andriulį kalbant su Bimba.

Patiekta daug įrodomosios medžiagos. Andriulis dar nėra nei žodžio prataręs.

Bylos nagrinėjimas yra pertrauktas iki spalio mėn. 10 d.

kur jis pasisakė, kad buvęs vieno komunistų partijos skyriaus sekretorius.

Povilas Balčius patvirtino, kad tame susirinkime girdėjęs V. Andriulį sakant tą patį. Serž. Vitas Uznis paliudija, kad "Vilnies" laikraščio, kurio redaktoriumi yra Andriulis, knygyne nupirkęs dvi knygas, kuriose radęs pasisakymų prieš JAV demokratinę santvarką ir teisėtą jos vyriausybę.

Buvę mokoma revoliucinės taktikos

Chicagietis Valukas paliudijo, kad jis pats buvęs komunistų partijos narys, prisimena vieną komunistų susirinkimą, kuriame buvo mokoma revoliucinės taktikos — kaip plėsti bankus ir apsirūpinti ginklais. Tame susirinkime dalyvavęs ir Andriulis.

Atliekame Spaudos Darbus

Laikraštis "Darbininkas" turi prenges modernišką spaus tu vę, kurioje atlieka įvairiausius spaudos darbus, skubiai ir nebrangiai.

SPAUSDINAME:

knygas, pefletus, atvirutes, konstitucijas, plakatus, tikietus, vizitines korteles, parengimų programas, įvairius cirkuliorus, laiškam antraštes, konvertus, vestuvių pakvietimus ir kitokius spaudos darbus.

Visais reikalais kreipkitės:

"DARBININKAS"
366 W. Broadway   So. Boston 27, Mass.

Anglijos mažasis princas Charles bučiuoja dar mažesnę savo sesutę Anne

Amerikos Lietuvių ŽIDINIUOSE

ATSISVEIKINIMAS SU CHAZY, N. Y.

Prieš metus netikėtai užklydau darbo ieškodamas į šią tolimą ir mažai kam žinomą J. A. Valstybių užkampį. Čia kaippo žemės ūkio darbininkas gavau darbą viename stambiam ir moderniškai įruoštame ūkėj.

Šioje apylinkėje, tik žemės ūkis, jokios pramonės ir fabriku čia nėra, o be to ir reitai apgyventa, per tai čia ir lietuvių iš senesnių laikų negyvenama, tik viena Dr. A. Z. Speare šeima, kuri jau prieš daugelį metų kaip čia yra įsikūrusi.

Atsidarius J. A. V. vartams dėl Europoje esančiųjų benamių ir be žmogiškųjų teisių raudonojo maro aukoms — tremtinims Dr. A. Z. Speare žmona Mrs. J. Kašėtaitė-Speare kaipo vietos ir apylinkės NCWC atstovė ėmė konkretaus darbo ir jos pastangomis vardinėmis ir nevardinėmis garantijomis čia atvažiavo ne viena kita lietuviška šeima, bet kelios dešimtys ir visoms surado butus ir darbus pas vietos ir apylinkės fermerius.

Kadangi čia tik žemės ūkis

ir daug sykių mažesni uždariai kaip miestuose, o pragyvenimas beveik toksai pat kaip mieste, dėl tos priežasties mažai kas tegali ilgiam laikui pasilikti prie žemės ūkio darbų, o ypač su šeimomis. Per tai daugelis, po kurio laiko buvo ir yra priversti atsisveikinti ir kelties kitur, kur pragyvenimo sąlygos yra geresnės.

Mrs. advokatė J. Speare-Kašėtaitė vietoje padėkos ir nuosirdumo iš atskviestųjų nekarta yra susilaukusi daug nepagrįstų ir piktų priekaištų bei šmeižtų. Iš šalies žiūrint atrodo, kad visos intrigos sąmoningai yra daromos nematomai juodosios rankos.

Paskutiniuoju laiku teko girdėti, kad dėl šioje apylinkėje gyvenančių lietuvių jau esąs iš tremties pakviestas ir lietuvis kunigas. Dėja atvažiavęs mažai beras lietuvių. Iki šioliai porą sykių buvo atvažiavęs iš Kanados Tėvas Kulbis, S. J. ir vieną sykį Tėvas K. Butkevičius, O.F.M. iš Kennebunk Port, Maine.

Jonas Ervydis.

"Ar Korėjon reikia pilietybės?" Laiškas iš Clevelando

Naujieji "aukso ieškotojai"

Kai aną dieną Bostone sėdau į "Grayhound Lines" patogų autobusą, kad nuosirčiau į Clevelandą, negalvoju, kad paskutinį kartą matau europieškiausį Amerikos didmiestį — Bostoną. Trylika mėnesių paliko antspaudą ir malonių išgyvenimų. Bostone jau nuo senų laikų veikia didelė ir veikli lietuvių kolonija, kurioje plaka tiek daug lietuviškų širdžių Lietuvai. Ypač geraširdžiai dzūkai paliko gilų įspūdį. Manau, kad kiekvienas

buvęs bostonietis panašius įspūdžius išsivežė.

Tūlam, gal būt, sunku supaprasti, kodėl tremtinių dalis apleidžia Bostoną, kuriame taipgi verda gyvenimas. Ne klajokliškumo pamėgimas mus verčia taip elgtis. Mes ir taip jau dešimt metų turime išbraukti iš savo gyvenimo, taigi skubame atsigrębti. Kodėl nepavaziuoti toliau, jeigu už tą patį prakaito lašą galima gauti dvigubai? Laisvė judėti Amerikoje mums leidžia būti naujais "aukso ieškotojais".

Gal būt tai yra mūsų amerikoniškumas, užsikrėtimas vytiš dolerį ir skubėti... į mirtį. Bet tai yra ne vien egoizmas. Mes norime gyventi ir būti daugiau naudingais ne vien sau. Seniesiems ateiviams jaučiantis "savo atlikus" ir nuvargus, ant tremtinių gula vis didesni uždaviniai. Reikia ne vien patiems geriau įsikurti, bet ir būti pajėgesniems aukoti lietuvybei Amerikoje išlaikyti ir Lietuvos laisvinimo reikalams. Specialaus aukso fondo neturime, o aukų reikia labai daug: ir vietos reikalams, ir ALTui, ir VLIKui, kuris turi būti pajėgus ruošti didelę delegaciją greit įvyksiančiai taikos konferencijai, nuo kurios priklauso Lietuvos respublikos likimas...

Kaip prie Baltijos jūros

Clevelandas ne Bostonas, visai skirtingas miestas, bet man jis patinka. Jis erdviau lygumose išsidėstęs, be dangoraižių, beveik be priemiesčių, neklaidus, nes gatvės kvadratiškai ilgos. Sunkioji pramonė neskanina dūmuose, nes ugnies liežuviams spliandantieji kaminai yra atokiau nuo gyvenamųjų kvartalų. Tarp daugybės žalių parkų buvęs Rockefellerio didžiulis parkas, kuriame yra ir lietuvių darželis, yra gal dar gražnesnis už Franklino parką Bostone. O didžiulis Erie ežeras mums Baltijos jūrą primena...

Tai kas, kad čia daug juda

odžių. Civilizuoti nebaltaodžiai mus negązdina. Už tat Clevelande yra daugiau tarptautiškumo ir kiekviena etninė ateičių grupė čia drašiau jaučiasi, negu tokioj Naujojo Anglijoj, kur žymus vienos tautos stiprus vyravimas... Čia ir viešajame gyvenime nevengiam palaikyti etninių grupių. Ypatingai tam palankus yra vienas didžiųjų dienraščių "The Cleveland Press", kuris rugsėjo 12 d. numeryje specialiu straipsniu "100 Years of Nationality Groups in Cleveland" gražiai paminėjo virš pusę milijono Clevelando mies-

Motina slaugo Korėjoje sužeistą sūnų (Chicago, Ill.)

to gyventojų sudarančias 45 tautybes pirmosios ir antrosios kartų, įdėdamas žymesniųjų grupių atstovų nuotraukas, jų tarpe ir lietuvių. Iš to mes sužinome, kad žymiausias grupės yra vokiečių ir lenkų (po 75,000). Lietuvių skaitoma 10,000, žydų 50,000, čekų ir slovakų po 40,000, vengrų ir italų po 35,000, airių ir slovėnų po 30,000. Iš paduotos lentelės matyti kiekvieni grupė turi bažnyčių, sąlygi, organizacijų ir radio valandų. Vengrai ir italai turi 6 radijo valandėles, čekai ir vokiečiai — po 4, lenkai — 3, slovakai ir slovėnai — po 2, lietuviai, kroatai, graikai, žydai, ir syrijiečiai — po 1.

Ko trūksta clevelandiečiams?

Dar peranksti man reikėti nuomonę apie Clevelando lietuvių koloniją. Bet jau matosi paviršutinis vaizdas. Bostono lietuvių kolonija yra gausingesnė ir gyveninė visuomeniniu ir kultūrinu judrumu. Čia lietuviai gal vėliau atsiskyrė nuo lenkų, todėl turi mažiau pozicijų. Net ir Sv. Jurgio bažnyčia rodo, kad čia lietuviai vėliau susigriebė; bažnyčios išorė ir vidus rodo buvus didelę teatro salę (antrame aukšte, apačioje mokykla). Lenkų gyvenamuose kvartaluose yra lenkų vardais pavardintų gatvių. Lietuviai gyvena daugiausia apie vidurį vienos iš žymiausių Superior Ave. Tai kaip So. Bostono Broadway. Tik čia ne tiek lietuviškų įmonių, ofisų, restoranų, krautuvių. Geroji pozicija "Lithuanian Hall" su "sklepkuku". Priešais savaitraštis "Dirva". Antroji bažnyčia rengiamasi statyti užmiesty prie ežero, kur turtingesnieji lietuviai kuriasi vasarvietėje (beach).

Vienintėlis lietuviškas radijo pusvalandis skiriasi nuo kelių Bostono lietuvių radijo valandėlių savo lietuviška dvasia, gryna lietuvių kalba, nes ją sutartinai veda senieji ir naujieji ateiviai. Bet tas pusvalandis neatvaizduoja visos kolonijos gyvenimo, kaip ir vienintėlis savaitraštis "Dirva", neapimdamas visų srovių. Iš visų pusių pasigendama darnesnio bendradarbiavimo Lietuvos ir Amerikos gerovei. Pažymėtina tik, kad virš tūkstantis tremtinių čia įgavina vis didesnį svorį. Čia prisiglaudęs garsusis M. K. Čiurlionio vardo ansamblis yra ne vien šios kolonijos nuosavybė.

"Ar šičia skaitai?"

Tremtinių skaičius Clevelande didėja dvejojai: tiesiog iš Vokietijos ir iš kitų Amerikos kolonijų. Darbų pasiūlymas didelis. Tik ir čia atlyginimai nevienodi. Reikia laimėti tinkamesnį darbą ir didesnį atlyginimą. Pažymėtina, kad čia nėra tokios žiaurios unijos, ir įmonių employmentai kitaip žiūri į tremtinius. Čia pakanka pirmųjų popierių. Tik vienur - kitur dar reikalauja pilietybės. Bet ir ten tikimasi prasilausti. Pavyzdžiui: vienas jaunas tremtinis norėjo gauti darbo tokioj įmonėj, kur priima tik su "citizens". Kai jam atsakė, tada jis mandagiai paklausė: "O Korėjon nereikia pilietybės?..." Jam pažadėta tuo reikalu atsilaukti Washingtoną.

Priimant į darbą iš visų vietodai reikalaujama parašo kad "...nebuvo komunistu, nėsu komunistu ir nėsu padėjęs komunizmui". Į tai kreipiamas ypatingas dėmesys įsaktmiai paklausiant: "Ar šičia skaitai?"

Ed. Karnėnas.

Pakšto kapela išvyksta į Čikagą

Dayton, Ohio

Apie pusantrų metų linkminusi daytoniečius B. Pakšto kapela išvyksta į Čikagą ir nuo rugsėjo 29 d. pradeda griežti ten Tremtinių Namuose. Pirmasis Pakšto kapelos pasirodymas Daytono buvo 1949 m. gegužės mėn. pabaigoje. Nuo to laiko jie grojo šokiams lietuvių parengimuose, piknikuose, vestuvėse. Ne kartą jie griežė ir kitataučių parengimuose. Praėjusią žiemą savaitgaliais grojo St. Luko naktiniam klube. Pakštiečiams įsikurti Daytono bei įsigyti instrumentus daugiausiai padėjo kun. V. Katarškis. Palyžymėtina, kad visi pakštiečiai giedoja vietos parapijos bažnytiniame chore. Paskutiniu metu jų sąstata yra šis: B. Pakštas, R. Babickas, L. Bichnievičius, A. Mironas, V. Rusaitis ir J. Stumbrys.

Kitos žinios

— Lapkričio mėn. 4 ir 5 dienomis Daytono įvyksta vyčių Michigan - Ohio apskrities seimas. Laukiama delegatų ir svečių ik Detroito, Clevelando, Čikagos, Cincinnati, Columbus ir kitų miestų. Smulkesnė seimo programa bus paskelbta vėliau.

— Rugsėjo mėn. 18 d. vietos

vyčių 96 kuopos susirinkime pranešimus iš vyčių seimo Čikagoje padarė Pr. Gudelis ir L. Valiukas. Be to, buvo svarstyta įvykstančio apskrities seimo programa ir kiti su tuo susiję reikalai. Į Centro Valdybą iš 96 kuopos išrinkti net du asmenys: Pr. Gudelis — kasininkas ir D. Miller (Milaškevičiūtė) — finansų sekretorė.

— Rugsėjo mėn. 17 d. vakarė parapijos salėje pakštiečiai buvo surengę atsisveikinimo vakarą. Meninėje programoje išpildyta lietuviškos dainos ir muzikos dalykėliai. Po kėletą žodžių tarė kun. V. Katarškis ir B. Pakštas. L. V.

NEW HAVEN, CONN.

Vykstame į Čiurlionio ansamblio koncertą

Mūsų geros veikėjos ir visų gražių lietuviškų užmanymų rėmėjos, Marijona Ramanauskienė ir Judyta Kazlauskienė, jau suorganizavo pilną autobusą lietuvių bei lietuvių vykti į koncertą, kurio programą išpildys pasižymėjęs Vokietijoje, Anglijoje ir Lietuvoje ansamblis. Bus rėta proga išgirsti šį chorą, išpildant dainų programą, nes ateityje gali greit tokia proga nepasitaikyti, kadangi dalis šio choro vyrų išvyksta atlikti karines pareigas.

Čiurlionio Ansamblis išpildys koncertą žymioj Carnegie Hall New Yorke. Autobusas išeis nuo bažnyčios 10:00 valandą ryto. Visi prašomi susirinkti punktučiai. Visi kviečiami vykti į šią nepaprastą dainų šventę, kuri įvyks New Yorke spalio 1 d., 1950.

Svarbus Amerikos Lietuvių Tarybos susirinkimas

Ketvirtadienį, spalio 5 d. vakare 8:00 val. įvyks labai svarbus Amerikos Lietuvių Tarybos skyriaus susirinkimas šv. Kazimiero parapijos svetainėje, 339 Greene St. Į susirinkimą kviečiam visus draugijų atstovus bei atstoves atsilankyti. Taipgi kviečiame

Motery Gildos parengimas

Penktadienį, spalio 6 d., Moterų Gildos skyrius ruošia kėrtavimo vakarą ir madų saloną, ką išpildys pačios narės. Bus gera proga visoms moterims pamatyti vėliausios mados drabužius. Kviečiamos visos moterys ir vyrai atsilankyti. M.

KVIEČIAME Į RINKLIAVOS TALKĄ

Kviečiame visas lietuvaiteis ir lietuvius registruotis į talką š. m. spalio 27 ir 28 dienai. Mums reikalinga tūkstantai rinkėjų. Per tas dvi dienas mes turime pasirodyti organizuotai. Visur, kur tik didesnis žmonių susibūrimas, turi būti lietuvaiteis ir lietuvius rinkėjas su rinkliavos dėžute. Visi pareigūnai ir policija bus įspėti, kad per tas dienas lietuvių reikia aukas mūsų nekaltiems kūdikiams, našlaičiams, našlėms su mažais vaikučiais, ligoniams ir paliečiamams sušelpiti. Mūsų obalsis: Gelbėkime lietuvius, nukentėjusius nuo komunistų!

Kviečiame visus senus ir jaunus, seniau ir dabar atvykusius ir čia gimusius lietuvius ir lietuves į bendrą talką. Spalio 27 ir 28 dienomis tenebūna nei vieno, kuris liktų nuošaliai. Visi turime išeiti į gatves ir pademonstruoti Amerikos visuomenei apie padarytas mums bolševikų skriaudas.

Neatidėliokime, tuojau registruokimės į rinkėjų armiją! Praneškite savo vardą, pavardę ir adresą telefonu: EV 7-1422 arba parašykite BALF-ui, 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

CADILLAC PONTIAC

WM. H. BASSETT CO.

1782 Main St. 33 Main St.

BROCKTON, MASS. BRIDGEWATER, MASS.

Watch For Our Opening!

We will continue to Specialize in Good Foods as in the Past.

WALSH'S LUNCH

(PRESTON T. WALSH Jr., Mgr.)

105 WEST PEARL ST. NASHUA, N. H.

Užsisakykite Toniko Pas Mus

Pristatom geriausį toniką Piknikams, Vestuvėms, Krikštynoms ir Visokiems Parengimams.

Kainos prieinamos.

Myopia Club Beverage Co.

Grafton Ave., Islington, Mass.

Tel. Dedham 1304-W

PRANAS GERULSKIS, Namų Tel. Dedham 1304-R

TRY OUR DELICIOUS —

FRIED CLAMS — FRIED CHIKEN — SANDWICHES

FRENCH FRIES — ONION RINGS — ICE CREAM

FOUNTAIN SERVICE

Open 11 A.M. to 12 P.M. 7 Days Per Week

THE MEADOWS

ROUTE 111 HUDSON, N. H.

SACHMATAI

— veda K. Merkis —

□ P. Vaitonis—Ontario nugalėtojas. Gauta džiugi žinia. Lietuvos meistris Povilas Vaitonis laimėjo Ontario pirmenybes, Kanadoje. Pirmenybės įvyko Toronto mieste. Buvo lošiama 7 ratai, šveicarų sistema. Vaitonis išėjo nugalėtoju nepralaimėjęs nė vienos partijos; 2 partijas baigė lygiomis su Anderson ir paskutiniame rate su Auto. Praeitų metų nugalėtojas Anderson liko antroji vietoje, nustojęs dviejų taškų, o Siemms, kuris 1950 JAV jaunių p-bėse dalinosi pirmą vietą su J. Cross, atsistojosi į 7 vietą.

Pirmenybės vyko parodos metu, todėl susidomėjimo pirmenybėmis buvo sukelta gana daug. Hamiltono dienraštis (miestas, kuriame gyvena Vaitonis) idėjo Vaitonio nuotrauką ir aprašymus. Pirmenybių pasekmės: Vaitonis 6 taškai, Anderson 5, Suk, Lidacis, Oaker ir Auto po 4, Siemms ir Ridout po 3, Paškauskas 2 ir Brodie — 0 taškų.

□ A. Nasvytis antruoju Ohio pirmenybėse. Šių metų Ohio pirmenybės buvo Akron, Ohio mieste. Dalyvavo 34 varžovai, kurių tarpe — 3 buvę Ohio meistreriai. Algirdas Nasvytis vedė pirmenybes 4-0, bet penktame rate pralaimėjo Schrieder'ui, kuris ir išėjo Ohio pirmenybių nugalėtojas, pustaškiu pralenkęs Nasvytį. Pažymėtini Nasvyčio laimėjimai prieš JAV jaunių 1947 ir 1948 meistrerį

Friedman ir G. Miller, kuris šių metų JAV open pirmenybėse surinko, kaip ir P. Tautvaiša, 6½ taškų.

The Cleveland Chess Bulletin aprašo Ohio pirmenybes ir nesigaili gražių žodžių apibūdindamas Algirdą Nasvytį kaip žaidėją ir ateivį iš Lietuvos.

Pirmenybių pasekmės: 1. J. Schveder, 2. A. Nasvytis, 3. G. Miller, 4. W. Granger, 5. Ferryman, 6. T. Ellison (Clevelando meistris), 7. Scitz, 8. Dennison, 9. Harkins, 10. L. Friedman, 12 v. W. Mann (1949 Ohio meistris) ir B. E. Steerns (1948 Ohio meistris).

□ JAV komandos dalyviai: Horwitz, Kramer, Shainswit ir Evans grįžo iš pasaulio pirmenybių. Jie pareiškė, kad JAV laimėtoji ketvirtoji vieta, tarp 16-kos stiprių varžovų, yra patenkinama. Larry Evans iš 10 loštų partijų, nepralaimėjo nė vienos. Komandos kapitonas H. Steiner kiek užtruks Europoje.

□ Bostono pirmenybės prasidės spalio 12 d. Pernai Bostono pirmenybes ir didžiąją taurę laimėjo Povilas Tautvaiša, o Kazys Merkis buvo trečiuoju.

Šių metų Bostono pirmenybėse dalyvaus Kazys Škėma, kuris gražiai pasirodė Naujos Anglijos pirmenybėse, laimėdamas antrą vietą. Būtu gražu, kad Bostono taurę liktų ir kitiems metams lietuviu ranojose.

KORESPONDENCIJOS

Gražiai praėjo Bridgeport, Conn.

Ateinantį pirmadienį, rugsejo 25, 7:30 val. vakare parapijos svetainėje įvyko labai svarbus buv. tremtinių susirinkimas sąryšy su daromais žygiais Lietuvos bylos dokumentacijai, kurios tikslas iškelti lietuvių tautos kančias ir persekiojimus.

Amerikos Lietuvių Tarybos Bridgeport, Conn. skyrius. Gražiai praėjo

Praeitą antradienį mūsų parapijoje baigėsi 40 val. atliadai, kurie gražiai pavyko. Pamokslininkas buvo kun. Aleksandras Žiubdys, OFM., kurio gražūs pamokslai kiekvienam labai patiko. Choras ir choro solistai, vadovaujami A. Stanišausko gražiai giedojo per mišparus. Procesiją tvarkė parapijos vikaras kun. V. Pranskietis, o visą tvarką vedė kleb. J. Kazlauskas. Per visus vakarus dalyvavo daug svečių kunigų.

Parapijos choro metinis parengimas

Atšalus orui, prasidės svetainėje parengimai. Kad išvengus supuolimų su kitomis draugijomis, parapijos choro metinis parengimas įvyks sekmdienį, lapkričio 26. Pageidautina, kad tą dieną niekas nerengtų, atsilankytų į choro metinį parengimą. O.

BALF Piknikas Norwood, Mass.

Rugsejo 10 d. Norwoode BALF skyrius surengė pikniką. Popietė buvo graži tat ir svečių iš vietos ir apylinkių

prisirinko apščiui. Didesnis gyvumas pasireiškė prie pikniko šeiminių turtingo bufeto, kur didelių pasisekimą turėjo Al. Navicko paaukoti gėrimai. Pasilinksminę visi patenkinti skirstėsi namo. Pikniko rengėjai džiaugiasi, kad piknikas pavyko ir taria didelį aciu Norwoode lietuviškai visuomenei, kuri šį parengimą visokiariopai rėmė: dovanomis, transporto priemonėmis, darbais ir tt. Piknikui rengti komisiją sudarė: Jur. Versiackas, Kašeta, Zareckas, Adomaitienė, Vasiliauskienė ir Tvaskienė. Pelnas bus pasiųstas BALF-o C. Valdybai. Reikia pažymėti, kad prie šio parengimo uoliai prisidėjo Liet. Vyčiai.

Minėjo rugsejo 8 d.

Lietuvių parapijos šv. Jurgio bažnyčioje rugsejo 10 d. buvo atlaikytos iškilmingos šv. Mišios už lietuvių tautą. Gražų ir turiningą pamokslą pasakė kun. J. Klimas iš So. Bostono. Parapijiečiai dėkingi savo klebonui kun. Norbutui ir vikarui kun. Janiūnui už gražų parengimą, taip pat nuosirdus aciu p. M. Veniui už pasitarnavimą transporto priemonėmis.

Šeštadienio lituanistikos mokykla

Lietuvių parapijos svetainėje šeštadieniais veiks lituanistikos mokykla pradžios mokyklos vaikams. Šiam kilniam tikslui mieliai pritarė vietos klebonas kun. Norbutas ir jis ją globos. Mokyklos vedėja sutiko būti naujakurė mokytoja p. Tumavičienė, jos padėjėja — Z. Zarankaitė. Kun. Norbutas, gimęs Amerikoje, Lietuvos nėra matęs, bet lituanistikos reikalai jam rūpi ir bendrai lietuviškas visuomeniškas darbas jam arti širdies. Būdamas kleriku pats yra mokęs vaikučius lietuvių kalbos, mįelai dalyvauja visuose lietuviškuose parengimuose, ypač yra didelis BALF rėmėjas. Be to turi labai judrų ir aktyvų padėjėją kun. Janiūną. Jų gražiais užsimojimais parapijiečiai džiaugiasi ir didžiuojasi. K. Š.

BALF Tarybos nariams

RE: 1950 m. rugpiūčio mėn. apyskaita.

PAJAMOS:

Balansas 1950 m. rugpiūčio 1 d. \$8,897.23; Balansas gerybėmis — 10,400.00. Viso — \$19,297.23.

Aukų gauta \$932.01, narių mokesčių 138.00, namo nuoma 85.00, maisto prod. gauta — 3,049.00, gerybių gauta — 3,485.00. Viso 7,699.01. Viso labo — \$26,996.24.

ISMOKEJIMAI:

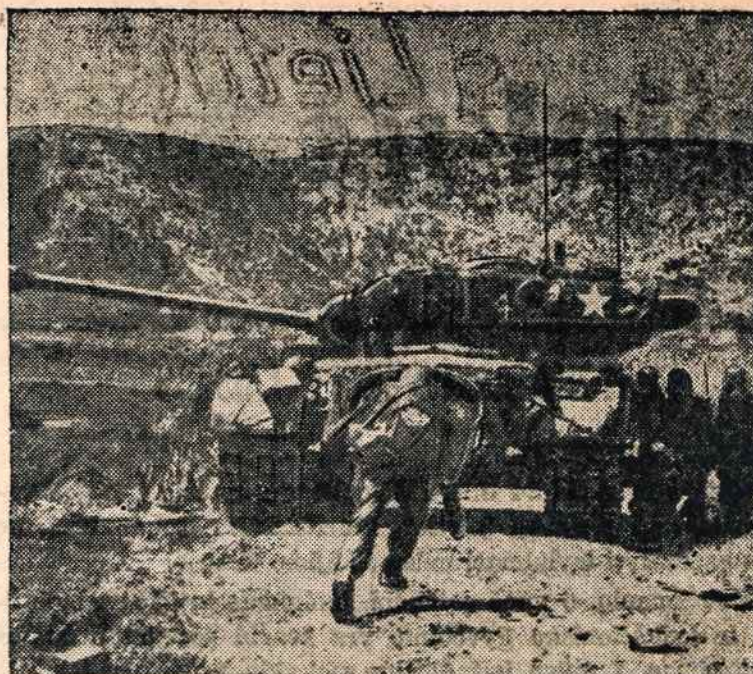
(A) Tiesioginei šalpai: Lietuviams Vokietijoje \$1,196.00, lietuviams Austrijoje 1,136.00, lietuviams Prancūzijoje 817.00, lietuviams Anglijoje 50.00. Viso \$3,199.00.

(B) Imigracijai ir įkurdinimui: atstovo atlyginimas Europoje 270.00, ūkininkų kelionėms 339.91, išlaidos uoste — 52.15, išmintina pagalba \$5.00, spausdiniai 2.85. Viso \$669.91.

(C) Sandėlio išlaidos: darbininkų algos 150.00, gerybių pristatymas 32.70. Viso — \$182.70.

(D) Administracijos išlaidos: tarnautojų algos 843.66, telefonas ir telegramos 46.31, pašto išlaidos 40.00, raštinės reikmenys 11.45, elektrai ir gasas 16.00, namo pataisymai — 63.65, spausdiniai 13.65, vaigus, veiklos plėtimas ir pasigarsinimas 160.00. Viso — \$1,194.72.

Viso išmokėjimų 1950 m.

Pėstininkai prisidengia tanku

rugpiūčio mėn. \$5,246.33; gerybių atrankos ir įpakavimo medž. 395.00. Viso \$5,641.33.

Balansas 1950 m. rugpiūčio 31 d. grynais pinigais — \$7,854.91; balansas gerybėmis — 13,500.00. Viso \$21,354.91.

A. S. Trečiokas,

BALF išdininkas.

1950 m. rugsejo 15 d.

Paieškojimai

Masolaitė - Dubauskienė, Domicelė, iš Smutkutė km., Sartininkų vl., Tauragės ap. Menčinskas, Adomas ir Petras, iš Vartų km., Prienų par. Mickevičius (ar Mickus), Fliorinas, iš Rezgių km., Krakų vl., Kedainių ap.

Mickus (Mickevičius), Fliorinas, iš Rezgių km., Krakų vl., Kedainių ap.

Morkūnas, vyras ir vaikai Onos Haverzotaitės. Narutis, Mykolas, iš Kurkelių km., Panemunio vl., Rokiškio ap.

Periokas, Simonas, iš Valtūnų km., Žemaitkiemio vl., Ukmergės ap.

Pjoriūnienė, Marijona, iš Kurkelių km. Panemunio v. Rokiškio ap.

Poklavanskis, Vincas, iš Klovainių vl. Raeder, Nikolajus, iš Kauono - Aleksoto.

Reizgytė, iš Rietavo vl. Rosler - Kramer'ytė, Paulina, iš Lankupėnų km.

Sakalauskaitė - Brazinskienė, Michalina, ir duktė Brazinskaitė, Ona.

Skinkis, Vincas, iš Pajevonio vl., Vilkaviškio ap.

Vaitkulionis, Juozas, iš Seirijų vl., Alytaus ap.

Vaitkūnas, Juozas ir Kazys, ir jų seserys Vaitkūnaitės, Magdūtė, Marytė ir Onutė.

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti į:

Consulate General of Lithuania 41 West 82nd Street New York 24, N. Y.

MOTINA su suaugusiu sūrybiu atrankos ir įpakavimo ar antrame aukšte. Norėtų gauti 4 ar 5 kambarius. Atsišaukite: Ed. Baluszaitis, 633 E. 6th St., So. Boston 27, Mass. (22-26-29)

A. J. NAMAKSY

Real Estate & Insurance
409 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Office Tel. South Boston 8-0948
Res. 37 Oriole Street
West Roxbury, Mass.
TEL. PA-7-1233-W

TREJANKA

Mūsų Trejanka yra pasaulinė Trejanka. Mūsų Trejankos šaknis, žievės, sėklos, lapai ir kiti dalykai surinkti nuo saulės tekėjimo.

mo ligi saulės nusileidimo. Japonijoje pirmučiausia saulė teka ir mūsų Trejanka prasideda iš Japonijos, Kinijos, Indo-Kinijos, iš Persijos, iš Egipto, Prancūzijos, Ispanijos, Vakarų Indijos, Pietų Amerikos, Centralinės Amerikos, Mexico, Šiaurės Amerikos, Canados — ir čia saulė leidžias. Imerk Trejanką į ruginę ir gerk po čerkutę viso pasaulio gerą mišinį. 75 už pokelį. Prisiunčiam į jūsų namus.

ALEXANDER'S CO.
414 W. Broadway
South Boston 27, Mass.

NAMŲ SAVININKAMS
Mes namus taisome, pentiname iš lauko ir vidaus; taisome stogus, gatarus ir kaminius. Nesvarbu kaip toli ir kaip didelis ar mažas darbas. Reikale parašykite atvyrutę arba telefonuokite: John Petrus, 131 Pond St., Randolph, Mass. Tel. RA 6-1177-J. So. Bostono ofisas, 409 Broadway, room 4 nuo 5-7 vakarais.

Pristatome Alų ir Toniką

Mes turime 11-kos rūšių alaus ir įvairių tonikų. Mes alų ir toniko pristatome, vestuvėms, į namus, krikštynoms, parėms ir piknikams. Patarnavimas skubus ir mandagus. Šaukite:

BORIS BEVERAGE CO.

J. ARLAUSKAS, Savininkas

220 E St., Tel. SO 8-3141, So. Boston, Mass.

Draugijų Valdybų Adresai

LIETUVOS DUKTERŲ DR-JOS PO GLOBA MOTINOS ŠV.
Pirmininkė — Eva Markšienė, 625 E. 8th St., So. Boston, Mass. Tel. South Boston 8-1298.
Vice-Pirmininkė — B. Gallūnienė, 8 Winfield St., So. Boston, Mass. Prot. Rašt. — Stela Overkienė, 555 E. 6th St., So. Boston, Mass. Finansų Rašt. — B. Čūnienė, 409 Broadway, So. Boston, Mass. Tel. So-8-0948.
Izdininkė — Ona Šlauris, 51 Tampa St., Mattapan, Mass. Tvarkdarė — M. Matejoškienė, 866 E. 5th St., So. Boston, Mass. Kasos Gl. — Elzbieta Aukštikalnytė, 110 H St., So. Boston, Mass.
Draugija savo susirinkimus laiko kas antrą antradienį mėnesio, 7-30 v. vakare, Parapijos šaltėje, 468 E. Seventh St., So. Boston, Mass. Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę.
ŠV. JONO EV. BL. PAŠALPINĖS DRAUGIJOS VALDYBA
Pirmininkas — Viktoras Medonis, 21 Sanger St., So. Boston, Mass. Vice-Pirm. — Vincas Stakutis, 684 Sixth St., So. Boston, Mass. Protokolų Rašt. — Kazys Rusteika, 206 L St., So. Boston, Mass. Fin. Rašt. — Aleksandras Ivaška, 440 E. Sixth St., So. Boston, Mass. Izdininkas — Stasys K. Griganavičius, 699 E. Seventh St., So. Boston, Mass. Maršalka — Jonas Zaikis, 787 Broadway, So. Boston, Mass. Draugija laiko susirinkimus kas trečią sekmadienį kiekvieno mėnesio, 2 val. po pietų. Parapijos šaltėje, 492 E. 7th St., So. Boston, Mass. Visais draugijos reikalais kreipkitės pas protokolų raštininkę.

ISNUOMUOJAMI KAMBARIAI atskiri mebliuoti, gražioje vietoje Dorchesteryje. Skambinti kasdien telefonu TALbot 5-7048 nuo 6 iki 10 val. vakare. (19-22-26)

Mt. Hope Florist
formerly Jacob's,
the Florist
73 Battles Street,
Brockton, Mass.
Tel. Brockton 8-0785
Funeral Work and Corsages
a Specialty

GRABORIAI
S. Barasevičius ir Sūnus
Funeral Home
254 W. Broadway
South Boston, Mass.
JOSEPH BARASEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas Dieną ir Naktį
Koplyčia Sermenims Dykal
Tel. South Boston 8-2590
Avenue 2-2484

CASPER HOME
FUNERAL HOME
187 Dorchester Street
South Boston, Mass.
Joseph W. Casper
(KASPERAS)
Laidotuvių Direktorius ir
Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas Dieną ir Naktį
Koplyčia Sermenims Dykal
Tel. SO 8-1437
South Boston 8-3960

YAKAVONIS HOME
Funeral Home
741 No. Main St.
Brockton, Mass.
V. YAKAVONIS
Laidotuvių Direktorius ir
Balsamuotojas
Patarnavimas Dieną ir Naktį
Koplyčia Sermenims Dykal
Tel. Brockton 8-1580

WAITKUS HOME
Funeral Home
197 Webster Ave.,
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius ir
Balsamuotojas
(Notary Public)
Patarnavimas dieną ir naktį.
Nauja moderniška koplyčia Sermenims dykal. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemliausiomis kainomis.
Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-5434.

WAITT HOME
FUNERAL HOME
30 Emerson Ave.
Brockton, Mass.
Edward J. Waitt
(Waitekūnas)
Laidotuvių Direktorius ir
Balsamuotojas
Patarnavimas Dieną ir Naktį.
Koplyčia Sermenims Dykal
Tel. Brockton 3368

ZALETSKAS HOME
Funeral Home
564 East Broadway
South Boston, Mass.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Graboriai ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį.
Koplyčia Sermenims dykal.
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
South Boston 8-2609

Tel. AV 2-4026
J. Repshis, M.D.
Lietuvis Gydytojas
495 Columbia Road
arti Uphams Corner
Dorchester, Mass.
Ofiso Vajandas: 2-4 ir 6-8

GENEVA
AS ADVERTISED IN HOUSE BEAUTIFUL

Feel like falling in love again?
Talk about love at first sight! One look at these softly sparkling white-enameled Geneva cabinets, and your heart can't help but begin to sing. One glance at the heirloom beauty of this radiant Geneva lifetime stainless steel sink, and your pulse is sure to pick up the refrain.
Can't you just see your own gorgeous Geneva Kitchen . . . planned exactly the way you want it? Handy as all get-out—with big, deep base and wall cabinets to keep all your supplies within arm's reach. Wide-open—with work surfaces big enough to hold all the paraphernalia of meal-getting and still leave room to spare. Efficient—with all the step-saving accessories you've always wanted. And everything perfectly matched for enduring beauty in easy-to-keep-clean enameled steel.
Whatever your ideas, wonderfully efficient Geneva units and accessories are available to make this kitchen yours alone! See for yourself . . . see your Geneva dealer today!

Handsome time and work saver! Your Geneva Stainless Steel sink is a complete work center in itself. Deep single or double bowls—spacious drainboards. Extra wide fixture ledge with handy spray attachment. Satin-smooth surface for easy cleaning, lifetime beauty. Fully sound deadened. Big, roomy cupboards and drawers.

GENEVA Personalized Kitchens
Tel. 899 8929 NOW ON DISPLAY AT
RAY MUCCI'S INC.
1065 Montello St., Brockton, Mass.
Atidaryta Trečiadi, Ketv. ir Penkt. iki 9 val. vakarais.
H. M. 1020 Duodame uždyką virtuvės apskaitiavimą.
Nereikia mokėti. 3 metai išsimokėjimui.

Darbininkas

AMERIKOS LIETUVIŲ DARBININKŲ

BOSTONO ŽINIOS

BOSTONO ARKIVYSKUPŲ LAISKAS

MYLIMIEJI KRISTUJE,

Rugsėjo mėnesio 24 d. krikščioniškojo mokslo brolijos vadovybė minėjo penktąjį metinį katekizacijos sekmadienį. Jo tikslas paskatinti lavinimąsi mūsų tikėjimo tiesose.

Mūsų žmonių, o ypač vaikų, mokymas krikščioniškos tikybos ir krikščioniško gyvenimo yra svarbi pareiga ir kilnus apaštalavimas. Į mūsų katalikiškų mokyklų programą įeina ir tikėjimo mokymosi pamokos, kaip neišleidžiamoji dalis. Nemažiau esame susirūpinę religiniu auklėjimu ir to mūsų katalikiško jaunimo, kuris lanko viešąsias mokyklas. Sekmadieninėse mokyklose, religijos pamokose šio katekizacijos bei religinės diskusijos aukštesnėse mokyklose jaunimas išmoka mūsų švento tikėjimo tiesų ir jų įgyvendinimo praktikoje. Tačiau tai galima atsiiekti tik tuomet, kada tėvai sąžiningai bendradarbiauja ir prižiūri savo vaikus bei dukras, kad jie dalyvaudų minėtose pamokose.

Šių dienų ištvirkimas bei kitokios blogybės daugiausiai paėina iš stokos religinio auklėjimo. Užkirsti toms blogybėms kelia mes pasirūpome išpildyti šūkį: "Ut cognoscat Te... — kad visi pažintų Tave". Kunigams ir vienuoliams turėtų padėti ir pasauliečiams. Jie taip pat turėtų tapti Dievo žodžio sėklėjais. Aš kreipiuosi į Jus, brangieji. Prisidėkit prie krikščioniško mokslo brolijos darbo pagal išgales ir Jūsų parapijos statomus reikalavimus.

Mums labai malonu matyti padaugėjimą diskusinių ratelių suaugusiems. Mes laiminame šį darbą ir raginame tokius ratelius įsteigti visose parapijose ir kitokiose grupėse. Studijų rateliai mums užtikrintų pasauliečių apaštalavimą, kuris taptų vienu iš brangiausių Bažnyčios turtu šiuose kritiškuose laikuose. Jeigu mes nepažinsime tikėjimo, mes nesugebėsime juo ir gyventi. Gi jeigu mes jo neskleisime, mes jį ir patys prarasime.

Dieviškasis Mokytojas, Mūsų Viešpats Jėzus Kristus telaimina ir teatlygina visiems tiems, kurie aukoja savo laiką ir talentus kilniam auklėjimo idealui.

Jūsų ištikimas Kristus
RICHARD J. CUSHING,
Bostono Arkivyskupas.

Literatūros ir muzikos vakaras Bostone

Liet. Kultūros Rėmėjų su-
rengtas Municipal Building
salėje praeitą sekmadienį, rug-
sėjo 24 d., praėjo pelnytu pa-
sisekimu. Poetas J. Aistis
nuotaikingai paskaitė savo
puikius lyrikos. Beletristas St.
Būdavas gražiai paskaitė iš-
trauką apie Rapoliką ir jo
motinos mirtį iš naujai rašo-
mo romano. Jis buvo išklauso-
tas su ypatingu dėmesiu. Poe-
tas St. Santvaras davė savo
naujausias poezijos keletą da-
lykų. Rašytojas A. Gustaitis,
kaip paprastai, savo humoris-
tine kūryba ir gyvu skaitymu
sudomino klausytojus. Akto-
rius H. Kačinskas nepaprastai
subtiliai, žavingai atpasa-
kojo A. Vaičiuliaičio novelę
"Elenutės nuodėmė".

Vilniaus operos solistas Sta-
sys Liepas iš trijų kartų skai-
tomų literatūros kūrinių tar-
puse gražiai padainavo lietu-
vių ir pasaulinių kompozitorių
kūrinių. Publikos buvo labai
šiltai sutiktas ir pakartotinai
iškveičiamas. Jam akompana-

vo komp. J. Kačinskas.

Vakaro dalyviai programa
buvo tikrai patenkinti ir skirs-
tėsi jausdamiesi dalyvavę tik-
roje kultūrinėje pramogoje.
Rengėjai vakaro pelną skyrė
šeštadieniais So. Bostono pa-
rapijos mokyklos patalpose
veikiančios liuanistikos mo-
kyklos naudai. Tam tikslui vi-
si programos dalyviai atliko
programą be jokio honoraro.
Šį kartą didesnę publikos dalį
sudarė naujai į šį kraštą at-
vykusieji. Gaila, kad senesnie-
ji Amerikos lietuviai neparodė
reikiamo dėmesio šiam puikiam
kultūriniam rengimui.

Mergaičių choras

spalio 1 d. važiuoja pas Jė-
zaus Nukryžiuoto seses, mo-
tiniškojo namo parke pasi-
linksminti bei papiknikauti.

Šurum - ūrum Radio programą paremti

So. Bostono lietuviai profesio-
nalai ir biznieriškai rengia
ŠURUM - BURUM sekmadienį,
spalio 1 - October 22 d., 6
val. vak., So. Bostono Lietu-
vių piliečių draugijos naujoje
auditorijoje, W. Broadway. Šio
porengimo pelną skiria pa-
remti Lietuvių Radijo Valan-
dos programą, vedamą Anta-
no F. Kneizio. Komistija plati-
na tikietus. Kaina 75c. Bus
įdomi programa. Dainuos Jo-
nas Tamulionis, Šv. Kazimie-
ro lietuvių par. vargonininkas,
ir p. Ona Skirkevičienė iš
Nashua, N. H. Gros Al. Šakali-
o orkestras (kapela). Bus
valgių ir gėrimų.

Rengimo komisija kviečia
visus iš anksto ruoštis šiame
parengime dalyvaui.

Vestuvės

Rugs. 23 d., Antanas Miki-
lauskas vedė Anielę Kamins-
kaitę, gyv. 377A W. Broad-
way.

Laisvės žygis

10-tonų Laisvės Varpas, raginda-
mas būdėti del laisvės apkeliaus visas
Jung. Valstybes. — Bus pakabintas
Berlyne. — Sudrebins Kremliaus, tvir-
tovės sienas.

Generolas Lucius D. Clay,
kuris vadovavo garsiam Berly-
no oro koridoriui, būdamas
Gubernatoriumi U. S. zonoj
Vokietijoje, išsiuntinėjo pa-
kvietimą visai Jung. Valstybių
svetimomis kalbomis spaudai
ir kvietė skaitytojus prisidėti
prie šio žygio, kad paveikus
žmonių mintis ir širdis, kur
tik yra komunistų agresijos
užslopinta laisvė. Šis žygis su-
teiks dvasinę paramą, kaip
anas garsus Berlyno oro til-
tas suteikė materialinę, pri-
statydamas reikmenų, kurių
pristatymą žmonėms komu-
nistų diktatūra bandė sutrukdyti
mūsų sektoriui Berlyne.

Dabar pasitraukęs į civilinį
gyvenimą, Generolas Clay su-
tiko užimti pirmininko vietą
"Crusade for Freedom" vajui,
kuris buvo formaliai atidary-
tas Darbo Dienoje Generolo
Dwight D. Eisenhowerio, kal-
ba transliuojama visai tautai
iš Denver, Colorado.

Šios kovos svarbiausias tiks-
las suteikti progą kiekvienam
JAV vyriui, moterei ir vaikui
pasirašyti po Laisvės Dekla-
racija tuomi, suteikiant savo
asmenišką atsakymą ir panei-
giant komunistų melus ir in-
sinuacijas. Vajus tęsis ligi
spalio mėnesio vidurio.

Antras tikslas, — suteikti
kiekvienam pasirašančiam
progą sustiprinti Laisvės Dek-
laraciją, pagal savo išgales,
kuri bus panaudota palaikymui
Laisvosios Europos Radijo.

Laisvės Varpas apkeliaus JAV
Kovos simbolis yra 10-tonų
Laisvės Varpas, kuris buvo
specialiai paruoštas šiam tiks-
lui. Nulietas vienoje garsioje
varpų liejykloje Anglijoje, iš-
siųstas iš New Yorko rugsėjo
10 d., apkeliaus visas Jung.
Valstybes.

Kai vajus baigsis, Laisvės
Sąrašas su Laisvės Deklaraci-
ja ir Laisvės Varpu bus iš-
siųstas į Berlyną, kur varpas
bus pakabintas Berlyno mies-
to rotūžės bokšte ir sąrašai

Tėv. Vl. Jeskevičius, S.J.
baigęs studijas Philadelphijos
universitete ir išlaikęs egzami-
nus daktaratui gauti, bu-
vo atvykęs kelioms dienoms
paviešėti pas savo tėvelius,
gyv. Dorchester, Mass. ir su-
jais atsisveikinti. Jis išvyksta
į Prancūziją, Paryžių, tęsti to-
liau mokslinių studijų.

Skautų Iškyla į Arnold Arboretum

Ateinantį sekmadienį, (spa-
lio 1 d.) gražiam orui esant,
skautai organizuoja iškylą į
Arnold Arboretum (The Botani-
cal Tree Museum of Har-
vard University, Jamaica
Plain). Išvykstama 1 val. po
pietų. Registruojamasi ir pla-
tesnės informacijos gaunamos
pas Liudą Končių 328 E. St.,
III aukštas, So. Boston, Mass.

Mirė sesuo Girard

Nazareto ligoninėje mirė
Bostonietė sesuo vienuolė Gi-
rard Majelia Ledvidge iš Bos-
tono, 78 m. amžiaus. Ji buvo
motina 4 vaikų. Mirus jos vy-
riui 1910 m., ji įstojo į Šv.
Trejybės misijonierių tarnai-
čių vienuolyną. Nuo 1928 iki
1937 m. sesuo Girarda buvo
katalikų vaikų biūro, seserų
vedamo, viršininkė Philadel-
phijos arkidiecezijoje.

Dabarties Pastabos

TAI SMEGENYS!

Juozas Lunys

"Darbininkas" šių metų
rugsėjo mėn. 1 d. numeryje,
rekomenduodamas vieną ne-
seniai išėjusią knygą, idėjo
labai trumpą straipsnelį, už-
vardintą:

"Ne kiekvienas darbininkas yra proletaras!"

Straipsnelis užbaigtas pa-
staba: Plačiau tuo klausimu
žiūrėk Kazio Mažučio knygoje
"Didžiosios Grumtynės".

Paskaitė tą straipsnelį "Lais-
vė". Na, ir padūko. Pasipikti-
nus ėmė aiškinti proletaro są-
voką, aiškinti ne rimtais argu-
mentais, bet žodžiais, iš kurių
trykšte trykšta neapykanta
"Darbininkui". Ji isteriškai
lepia skaitytojams straipsnio
autoriumi "gerai užvažiuoti!"

Mes visai nedraudžiam
"Laisvei" proletaro sąvoką ki-
taip suprasti. K. Mažutis savo
knygoj parodė, kaip proletaro
sąvoka supranta socialinės en-
ciklikos, ypač Quadragesimo
anno. "Laisvei" labai nepatiko
tame straipsnyje 2 dalykai:
posakis, kad suproletarinimas
yra nužmoginimas ir kad pro-
letaras turi kai ką pasisavinęs
iš kapitalisto, pav., ateizmą.

Mes čia viso to plačiau neaiš-
kinsime. "Laisvės" tūzams
partatūmėms pasiskaityti auk-
ščiau paminėtą knygutę, pa-
tardami, prieš skaitant tą
knygą paimti valerijono lašų
arba, tai būtų dar geriau, pa-
tikrinti sveikatą pas nervų
gydytoją!

☆
A. Bimba begėdiškai gina
komunizmą. Arba jis yra la-
bai blogos valios žmogus, ar-
ba pas jį "ne visi namie", ar-
rai gali atrodyti nežymi paski-
rai dabartinėje krizėje. Bet jei-
gu visi prisidėsime prie Kovos
už Laisvę, kiekvienas mūsų
jaus, kad jis asmeniškai remia
svarbią kovą už žmonių lais-
vės mintis.

Aš esu tikras, kad amerikie-
čiai, suprasdami šios kovos
svarbą, išrašys savo vardus į
Laisvės Sąrašą, suteiks auką
Radio Free Europe ir ragins
savo kaimynus, gimines ir
draugus tai padaryti".

Sudrebins Kremliaus — vergijos tvirtovės sienas

Tada laisvės trimto šauks-
mas pasieks net ir Kremliaus
sienas, ir tos sienos eventualiai
sudrebės.

Kovą už laisvę sponsoroja
National Committee for a
Free Europe, Inc., kuri ope-
ruoja Radio Free Europe. Kom-
itetas turi pritarimą JAV
prezidento ir jame aktyviai
dalyvauja Kongreso nariai,
valstijų gubernatoriai, tiky-
bos, apšvietos, biznio, ūkio,
darbo ir visuomenės vadai vi-
soje JAV. Būstinė yra Empire
State Building, New York,
New York.

C. of F.

Valio mūsų dievukui Stalinui!
Iš viso, straipsniai pilni ne-
apykantos kunigams. Redak-
cijai visur vaidenasi kunigai.
Koki straipsnį nepaimsi, jei
jis tilpo katalikiškoje spaudoje
ir pasakė atvirą žodį komu-
nistams ir Stalinui bernams,
jau jis kunigo parašytas.
Laikraštis neatskiria ir nenori
atskirti pačios krikščionybės
nuo kartais pasitaikančių
krikščionių tarpe klaidų. Jis
su malonumu viską išpūčia,
perdeda.

"Vilnis" piktinasi, kad
"Draugas" į savo pikniką pa-
kvietė "Hitlerį". Pas "Drau-
gą" atėjo tik tariamasis, ne-
tikras "Hitleris", ir tas ga-
vęs į kailį išsinešdino. Kur
pasidėjo tikrasis Hitleris, tai
dar daug kam neaišku, bet
kur pasidėjo Hitlerio dvasia,
visiems aišku, ji sėdi "Vilnis"
ir panašių žmonių smegenyse!

Koks skirtumas tarp Hitle-
rio ir jo draugo Stalino? Ypač
kada jie planavo Lietuvos pa-
naikinimą. O kad jie paskui
susipešė, tai čia nieko ypatingo,
mat ir veliniai pešasi.

Ir dabar, Stalinas pešasi su
Tito, o abu tokie: vienas yra
mokytojas, kitas jo mokynys,
vienas velnių vyresnysis, Bel-
zebūbas, kitas mažesnis vel-
niukas, bet

esmėj abu tokie pat!

☆
Visi kalba apie taiką, na,
šaukia ir "Vilnis", kad taikai
grėšia didžiausias pavojus.
Komedijantai! Sovietai žudo
ir piauana, naikina senus ir
jaunus, rusiškasis imperialis-
mas, prisigėręs žmonių krau-
vą, ieško naujų aukų, o kalba
apie taiką. Vilkas pyksta, kad
eriuokas nenori taikos su vil-
ku ir geruoju nepasiduoda pa-
piauamas!

☆
Ir gėdos neturi tie lietuviš-
ki komunistai ir jų laikraščiai,
kalbėdami apie tai, kad jie gi-
na žmogaus laisvę ir teisės.
Meluoja per akis. Vilka, mat,
susirūpino laisve — laisve ki-
tus plauti, žudyti, smaugti,
naikinti!

Posakis duokite laisvę komu-
nistams, reiškia, duokite
laisvę organizuotiems bandi-
tams. Kova su komunizmu yra
kova su militarizuotu ir pa-
sauliniu mastu suorganizuotu
banditizmu.

Paieškojimas

1945 m. prie Poznanės (Po-
sen) Lenkijoje yra žuvs Kazimieras Mikielionis iš Garlia-
vos valsčiaus, Stanaičių kai-
mo. Kas galėtų suteikti smul-
kesnių žinių apie jo žuvimą,
labai prašomas pranešti žem-
niau dedamu adresu. Jos rei-
kalingos taip pat Šveicarijos
Raudonajam Kryžiui.
Anna Mikielionis, 387 School
St., Athol, Mass. USA.

Išsisi po kautynių

Angliškai - Lietuviškas

ŽODYNAS

English - Lithuanian Dictionary
Patogaus formato (6x4), kietais audeklo
apdarais, 400 pusl.

DARBININKAS

366 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.

Kiekvienam yra
būtinai reikalingas
kaip geras kalbos
mokytojas ir patarėjas.

Jūs galite jį gauti
papiginta kaina
tik už \$3.00.

Šiuo siunčiu \$3.00 ir prašau prisiųsti man Žodyną.

pavardė

adresas